

Wäö ingante Itota Codito Nänö Odömongainö

Wäö wüimonte bai nänö adi, ante yewæmongainö

¹ Wëenëñedë quïnö wë wodonte bai ingatimpa, ante Itota Codito nänö odömongainö ante yewæmonte impa. Wængonguï iñömö, Wantæ iñonte quïnö bai baquïï, ante, Itota tömengä ingante në cædäni inänite odömoncæcäimpa, ante cædinque Itota Codito ingante edonque odömongä agacäimpa. Ayæ Itota Codito wæætë tömengä anquedo ingante, Bitö Wäö botö në cæcä weca godinque odömömi acæcäimpa, ante da pönongä ponte odömongä atabopa. ² Botö Wäömo guiquënë, Quïnö botö adinö tömänö incæ nö impa, ante yewæmömopa. Mäninö Wængonguï nänö angainö ante Itota Codito incæ botö imote edonque odömongä adimo inte botö adobaï wüimonte bai tömänö botö adinö ante, Nö impa, ante yewæmömopa.

³ Wængonguï beyæ botö apænedö ante ii yewæmöintaa yewæmömopa. Mänintaa adinque në apænedäni nani toquinque. Ayæ mäninta botö yewæmöninö ante ëñente cædäni nani toquinque. Edæ iïmai baquïönæ wantæ iñö oo baquïnö angüënë.

Godongämæ nani pönencabo tiæte ganca inäni beyæ Wäö yewæmongampa

⁴ Botö Wäömo inömo imopa. Atiabæ iñömö wayömö wayömö incæ Codito ingante godongämæ mini pönencabo önompo æmæmpoque go mencabominiya acæmün-impä, ante botö yewæmömopa.

Mönö Mæmpo Wængonguï wëenëñedë në quëwen-gaingä inte ñöwo quëwengä incæ ayæ wantæpiyæ

quëwencæcäimpa. Tömengä Önöwoca incæ önompo æmæmpoque go mëwoga önöwocaidi bai ëwocadongä inte Wængongui nänö aacæ tæ contayömö tæcætawë inö në ongongampa. Ìninqe Mæmpocä tönö tömengä Önöwoca waadete pönö cæda ate mīnitö gänë entawencæmīnīmpa.

⁵ Ayæ adobai Itota Codito edæ Wængongui ingantedö ante cöwë ædæmö pöni apænedongä inte wængä ate täno ñāni ömæmongaingä ingampa. Tömengä tömämæ awënë odeyeyidi nāni Tæiyæ Awënë Odeye inongä ingampa. Tömengä adobai mönö imonte në waadete pönëongä inte mönö wënæ wënæ cægainö adinqe tömengä wepæ inte mënongacäimpa. Tömengä adobai waadete pönö cæcä ate mīnitö gänë entawencæmīnīmpa, ämopa. ⁶ Ayæ Itota, Botö Awënë Odeyeyo nempo quëwëninque mīnitö botö tönö godongämæ aamīni bacæmīnīmpa, ante pönö badongacäimpa. Ayæ, Botö Mæmpo Wængongui ingante cæcæmīnīmpa, ante Itota pönö cæcä ate mönö Wængongui qui, ante në godömö bagaimö imompa. Tömengä ñäö bai ëmöñongante mönö waocabo tömenganque ingante waa acäimpa. Tömenganque cöwë në tæi piñænongä inte quingämenque quëwënāni iñönānite tömengä tömānāni Awënë inongä ingampa, ante mönö cöwë angæimpa, ante Amëë, ante ämopa.

⁷ Ëñeedāni, tömengä edæ boguimāncodë wææñongante, tömānāni tömengä ingante acädänīmpa.

Tömengä ingä në timpogāināni incæ adobai tömengä ingante acädänīmpa.

Ayæ tömämæ quëwënāni tömānāni tömengä ingante adinqe Ca ca wæcädänīmpa.

Mānōmaï baquīnō anguënë, ante botö, Amëë, ämopa.

⁸ Wængongui Awënë adocanque Tömää në Cægāingä inte iūmaï angampa. “Botö Tānobo ingāimo inte

Tömämo inguimo imopa.” Mänömainö ante nē angä iñömö tömengä wēenēñedē do quēwengaingä inte ñowo quēwengä incæ ayæ wantæpiyæ quēwencæcäimpa.

Itota Codito nē ñäö bai ëmongaingä ingante Wäö nänö adö

⁹ Botö Wäömo inömo imopa. Minitö töninñabo inte botö minitö tönö Awēnē Odeye Itota nempo quēwēninque mönö tömengä tönö godongämæ aamö inömo imopa. Botö minitö tönö godongämæ wæwēmö imö incæte mönö wæntæye inämaï inte ee cæmompä. Wængonguï nänö angainö ante apænedinque ayæ, Itota mönö Codito inongä ingampa, ante, Nö impa, ante botö apænedö beyænque botö wää tēiwænē Patömoto iñömö tee mönete bai quēwentabopa.

¹⁰ Wængonguï Awēnē itädē iñonte Wængonguï Tæiyæ Waēmö Önöwoca incæ botö imote bæi ongonte bai cæyongä botö önöñabæ inö adocanque tedepämo todompeta nani ancadeca we öonte bai yedæ tē ēñentabopa. ¹¹ İmaï angantapa. “Bitö quinö wiimonte bai abii, ante yewæmöintaa yewæmöe. Yewæmöninque wayömö wayömö incæ Codito ingante godongämæ nani pönencabo öonmpo æmæmpoque go mencabodäniya iñönänite tömēnani inänite da godöe,” ante angantapa. “Epeto quēwēñömö quēwēnani Ætämidöna quēwēñömö quēwēnani Pedegämo quēwēñömö quēwēnani Tiatida quēwēñömö quēwēnani Tadoditi quēwēñömö quēwēnani Pidadedepia quēwēñömö quēwēnani ayæ Daoditea quēwēñömö quēwēnani Codito ingante godongämæ nani pönencabo nani cabo nani cabo iñönänite bitö tömēnani inänite ii bitö yewæmöninta da godömi æncädänimpa.”

¹² Äñongante botö, Æcänö äna ēñēmoo, ante dadi ëmænte atabopa. Dadi ëmäñömote yædo concædi ti wodönoincade oodo inte badöincade öonmpo æmæmpoque go mäa ganca ongoncade atabopa. ¹³ Ayæ

yædo concædi ti wodönoincade ongöñömö adoyömö tæcæguedë adocanque në Waocä ëñagaingä bai inte on-gongä atabopa. Tömengä doyæncoo önöwa ganca incoo mongæninqe ayæ tæcæênëmæ inö pacadeyænta oodo inte badöi ëênëmængä ingantapa. ¹⁴ Tömengä ocabo tönö ocagui iñömö dayö näämænta pöni ëmö bai adobai encadinque yoguimö ñäo pöni ëmö bai adobai ñäo bai encacä ingantapa. Ayæ tömengä awinca incæ gonga wo bæcote bai ëmongä ingantapa. ¹⁵ Tömengä önöwa incæ yaëmenta bodonte nani änö gongapamö guii ocoi añonte ñäo ëmö bai tömengä adobai ëwacä ingantapa. Tömengä tedeyongä æpæ mäe conta goyonte æpæ të bai adobai të ëñentabopa. ¹⁶ Tömengä önönempo tömempo incæ nëmöidi æmæmpoque go mäe ganca näængantapa. Ayæ tömengä önöne inö yaëmë tipængaa waingamë engamë ënedinqe yædæ tadete ongongantapa. Ayæ tömengä awinca incæ nænque nangui tamonte bai ñäo bai ëmon-gantapa.

¹⁷ Tömengä ingä adinqe botö tömengä önöwa inö wænte bai tæe gowææntabopa. Tæe gowææñömo tömengä önompo tömempo inte botö imote gampodinqe “Bitö guinñänämaï incæbiimpa,” ante äninque edæ, “Tömää badönämaï iñedë botö Do Quëwengaimo imopa. Ayæ tömää iinqe bayedë incæ botö Ayæ Pöni në Quëwëmo incæboimpa,” ante angantapa. ¹⁸ Edæ “Botö në Quëwen-gaimo inömo inte në wænimo incæ ñäni ömæmonte cöwë wantæpiyæ quëwëmo inömo imopa. Waodäni në wænte godinäni nani wænte ongöñömö ongöñönänite botö, Cöwë wänämaï quëwencæminimpa, ante botö tæi piñæmämo inte në æmo imopa.

¹⁹ “Mänömaï beyæ bitö wiimonte bai bitö adinö ante quinö ñöwo i, ante quinö iincayæ ate baquii, ante yewæmöe ämopa. ²⁰ Mänii nëmöidi önompo æmæm-

poque go mäa ganca botö önönempo tömempo incæ mä öñoncoo bitö adincoo ante, Æbänö i, ante bitö ëñënamäi inönö ante botö edonque pönï apänebo ëñencæbiimpa. Botö imote godongämæ nani pönencabo önompö æmæmpoque go mencabodäniya inönänite tömënanï inänite në aadäni bai nëmöidi inänipa. Ayæ yædo concædi ti wodönoincade oodo inte badöincade önompö æmæmpoque go mäa ganca ongoncadecoo bitö adincoo ante, Quinö bai inänii, ante botö adobai bitö imite edonque pönï apänebo ate në ëñëmi bacæbiimpa. Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nani pönencabo önompö æmæmpoque go mencabodäniya inömö tömënanï yædo concædi ti wodönoincade bai adobai inänipa,” ante Waocä në ëñagaingä inömö botö imote apänegacäimpa.

2

Godongämæ nani pönencabo tiæte ganca inäni inänite Itota nänö änö

Epeto inömö quëwënanï inänite Itota nänö änö

¹ Ayæ adocä godömenque apänecantapa.

“Epeto inömö Wængongui ingante godongämæ nani pönencabo inänite në aacä acæcäimpa, ante botö änö ante iimäi yewæmöe ämopa. ‘Botö edæ nëmöidi önompö æmæmpoque go mäa ganca botö önönempo tömempo në nëæmo imo inte botö adobai yædo concædi ti wodönoincade oodo inte badöincade önompö æmæmpoque go mencadea incade ongöñömö adoyömö tæcæguedë në cægömo imopa.

² “ ‘Minitö æbänö cæminii, ante do ëñëmopa. Edæ nanguï pönï cædinque minitö wëntæye inämäi inte ee cæminipa. Minitö wiwa cædäni inänite Baa ante quëwëminipa, ante do ëñëmopa. Ayæ Wængongui nänö në da godongaimöni imönipa, ante në

änäni incæte inämaï iñönänite mīnitō, Nāwangä inänii, ante ēñencæte ante apænte adinque, Tömēnāni babæ änānipa, ante ēñente wæmīnitapa. ³ Mīnitō wæntæye ināmaï inte ee cæmīni imīnipa. Ayæ botō ēmōwo apænete beyænque wæwēmīni incæte godōmenque godōmenque cædinque mīnitō mīmönē nangæ badāmaï imīnipa, ante do ēñēmopa.

⁴ “ Incæte adoque pōni mīni cædinō wīi waa abopa. Mīnitō edæ wīi wēēñēñedē bai ædæmō waadete pōnēmīni imīnipa, ante awædō. ⁵ Edæ mīnitō waa cædimīni imīni incæte ñōwo wæætē wēnæ wēnæ cæmīni bamīni awædō. Mānīnō ante pōñēdāni. Mānīi mīni wēnæ wēnæ cædinō ante, Ancaa wæwente awædō, ante pōnente ñimpo cædinque mīnitō wēēñēñedē mīni waa cægaï bai adobaï cæte quēwēedāni ämopa. Ämo ēñēñinque mīnitō mīni wēnæ wēnæ cædinō ante wædāmaï imīni adinque botō mīnitō weca pōmaïmopa. Pōninque mīni yædo concædi ti wodōnoincade nänö ongōñömō ongōñonte botō ö ænguïmodō anguēñē. ⁶ Incæte adoque mīni cædinō guiquēñē waa abopa. Mīnitō edæ Nincodaitaidi nāni änäni nāni cædō ante adinque pūinte imīnipa. Botō adobaï tömēnāni nāni cædō ante adinque pūinte imopa.

⁷ “ Wayömō wayömō incæ botō imote godongämæ nāni pōnencabo inänite Wængonguï Öñōwoca quīnō angää, ante tömengä nänö änō ante nē ēamonca imīni inte ēñēdāni. Wængonguï waa gönea iñömō māñiñömō adowænque quēwenguïwæ pædiwæ iwæmpa. Tæi ēmonte nē gänä cædāni inänite botō iñömō, Māñiwæ inca cæncæmīnimpa, ante pædæ godoncæboimpa, ante mānīnque ämopa,” ante Waocä nē ēñagaingä iñömō botō imote apænecacäimpa.

Ætämidöna iñömō quēwēnāni inänite Itota nänö änö

⁸ Ayæ adocä godömenque apænegantapa.

“Ætämidöna iñömö Wængongui ingante godongämæ nani pönencabo inänite në aacä acæcäimpa, ante botö änö ante iimai yewæmöe ämopa. ‘Tömää badönämaï iñedë botö Do Quëwengaimo imopa. Ayæ tömää iinque bayedë incæ botö Ayæ Pöni në Quëwëmo incæboimpa. Botö në wænimo incæ ñowo wæætë ñani ömæmongaimo imopa.

⁹ “ ‘Minitö wæwëmini inte adobaï ömæpomini iminipa, ante botö do ëñëmopa. Incæte minitö nö ëamini iminipa. Oodeoidi pancadäniya, Mönitö Wængongui ingante möni pönencabo imönipa, ante në änäni incæte wii mänömaï inänipa. Tömënäni minitö iminite ancaa piinte babæ änewënäni inänipa, ante botö do ëñëmopa. Mäninäni iñömö Tatäna ingante nani ëñencabo inte mänömaï cædänipa töö. ¹⁰ Minitö quinä beyæ wæwencæ cæmini imini incæte guiñënämaï iedäni. Tatäna incæ, Æbänö cæminii, ante acæte ante cæcä beyænque waodäni pancaminiya iminite tee mönecædänimpa. Önompo tipæmpoga ëönæ iñonte wæwenguimini iminipa. Iinque minitö mini wænguinque wæmini incæ cöwë pönëninque ædæmö cædäni. Mänömaï në cæmini iinque botö, Mini cöwë quëwenguinta, ante poganta baï minitö iminite pönömo æmaïminipa.

¹¹ “ ‘Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nani pönencabo inänite Wængongui Önöwoca quinä angää, ante tömengä nänö änö ante në ëamonca imini inte ëñëedäni. Wadäni adopoque wæninque nani mempoga wænguimämo baï täi ëmonte në gänä cædäni iñömö wæætë mempoga wænämaï incædänimpa,’ ante mäninque ämopa,” ante Waocä në ëñagängä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Pedegämo iñömö quëwënäni inänite Itota nänö änö

¹² Ayä adocä godömenque apäñecantapa.

“Pedegämo iñömö Wængonguï ingante godongämä nani pönencabo inänite në aacä acäcäimpa, ante botö änö ante iimaï yewämöe ämopa. ‘Botö edæ yaëmë tipængaa waingamë engamë nääëmo imopa.

¹³ “ ‘Ædönö quëwëminii, ante botö do ëñëmopa. Tatäna containpa ongonte nänö aayömö adoyömö minitö quëwëmini imini incæte botö imo edæ ñimpo cädämaï quëwëmini iminipa. Mini quëwëñömö Tatäna adoyömö quëwengä ininque, Antipato edæ botö änö ante cöwë pönëninque ædämö apäñedongä iñongante mäniñömö quëwënäni tömengä ingante wänönäni wængantapa. Tömengä wäñedë incæ minitö botö imote edæ, Dicæ pönëmogaa, änämaï iminipa.

¹⁴ “ ‘Incæte pancaa mini cædinö wiï waa abopa. Edæ pancaminiya docä Badäö nänö odömonte apäñegainö ante ëñëwëmini awædö. Tömengä iñömö, Badaco godö cæcä beyænque idægoidi tee tëwate bai oda cæcædän-impä, ante cædinque adocä Badaco ingante odömonte apäñecä ëñente cægacäimpa. Wädäni, Mönitö wængonguï cænguï impä, ante nani cönöni ante, Minitö cæedäni, ante Badaco iñömö idægoidi inänite odömonte apäñegacäimpa. Ayä onquiyänäni tönö godö towente cæedäni, ante odömonte apäñegacäimpa.

¹⁵ Ayä pancaminiya adobaï Nincodaitaidi nani odömonte apäñedö ante ëñëwëmini awædö. ¹⁶ Mänömaï beyä mini wënæ wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente awædö, ante pönente ñimpo cæedäni. Minitö mini wënæ wënæ cædinö ante wädämaï imini adinque botö wantæ iñonte minitö weca pömaïmopa. Pöninque tömënäni nani odömonte apäñedö ante në ëñëwënäni iñönänite botö önöne incæ yaëmë ënedinque yædæ

tadedinque guëadö guëa cæcæboimpa.

¹⁷ “Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nāni pönencabo inānite Wængongui Önöwoca quīnō angāā, ante tömengä nänö änö ante nē ēamonca imīni inte ēñeedāni. Tæi ēmonte nē gänā cædāni inānite cængui mänāā nāni angainö botö wē wodöni cængui iñonte godömo ænte cæncædanimpa. Adodāni inānite adobaī dica nāāmæntaca godömo æncædanimpa. Wa emöwo ante pemöninque mänincaa yewæmonte ingæimpa. Nē ænānique māniwo ēñēnāni inānipa, ante māninque ämopa,” ante Waocā nē ēñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Tiatida iñömö quëwēnāni inānite Itota nänö änö

¹⁸ Ayæ adocä godömenque apænecantapa.

“Tiatida iñömö Wængongui ingante godongämæ nāni pönencabo inānite nē aacä acæcäimpa, ante botö änö ante iīmaī yewæmoe ämopa. ‘Botö edæ Wængongui Wemo inömo imopa. Botö awinca incæ gonga wo bæcote bai nē emömo imopa. Botö önöwa incæ yaëmenta bodonte nāni änö bai ñāö bai nē ewabo imopa.

¹⁹ “Mīnitö æbänö cæmīnii, ante mīni waadete pönēnō ante mīni wede pönēnō ante wadāni inānite mīni waa cædö ante botö do ēñēmopa. Mīnitö wæntæye ināmaī inte ee cædinque godongämæ cæmīni imīnipa, ante ayæ, Wëēñēñedē do waa cædimīni inte ñöwo godömenque waa cæmīni imīnipa, ante adobaī do ēñēmopa. ²⁰ Incæte adoque pōni mīni cædinö wīi waa abopa. Onquiyængä Etabete nē emongä iñömö edæ, Wængongui beyæ nē apænebo, ante nāmā incæ nē angä ingante wido cædāmaī imīni inte wæætē tömengä ingante ayæ godömenque Ao ämīnipa töö. Iñæmpa tömengä iñömö botö imote nē cædāni inānite nänö

odömonte apænedö beyænque oda cæte gocædänimpa, ante cæcä beyæ tömënäni onquiyænäni tönö godö towente cædänipa. Wadäni, Mönitö wængonguï cænguï impa, ante nänäi cönöni cænänipa töö. Mänömaï cæcædänimpa, ante mäningä onquiyængä odömonte apænecäimpa.

²¹ “Tömengä nänö towente cædimämo ante, Botö wënæ wënæ cæbo inte ancaa wæwente awædö, ante pönente wabänö ñimpo cæquingää, ante botö tömengä ingante ee pänämaï intabopa. Incæte tömengä nänö wënæ wënæ cædö ante wädämaï quëwengä ingampa.

²² Ìninqe botö, Tömengä ingante cæbo beyænque wënæ wënæ bate wæwencæcäimpa, ante cæcæboimpa. Ayæ tömengä nänö odömonte apænedinö bai në ëñente cædäni iñömö tömengä tönö nänäi guëa godö möwëninö ante, Mönitö wënæ wënæ cæmöni inte ancaa wæwente awædö, ante pönente ñimpo cædämaï inäni ñinque tömënäni inänite adobaï botö cæbo beyænque nanguï wënæ wënæ bate wæwëmäñänipa.

²³ Tömengä wënäni inänite wænömo wæncædänimpa. Ìninqe wayömö wayömö incæ botö imote godongämä nänäi pönencabo tömancabodäniya iñömö, Botö incæ tömënäni nänäi mimöno tönö ocaidë, Æbänö pönënanii, ante në ëñëmo inömo imopa, ante ëñencædänimpa. Ayæ minitö cædi bai ante adinque botö wæætë adobaï minitö tömämini iminite cæcæboimpa.

²⁴ “Wamini pancaminiya guiquënë Tiatida iñömö quëwëmini inte mäningä onquiyængä nänö odömonte apænedö ante minitö në pönënämaï iminipa. Ayæ Tatäna wë wodonte nänö angainö ante ëñënämaï iminitapa. Ìninqe botö minitö iminite iïmaï ämopa. Minitö teëmë mongæncoo mongænte gote bai wädämaï incæminimpa, ante wadö ante änämaï incæboimpa. ²⁵ Wæætë botö ocä ëmænte wæænganca

mīnitö edæ do mīni pōnēnō ante ñimpo cædāmaī iedāni. Māninqe āmopa.

²⁶ “Inguipoga iinqe baganca ædānidō botō ānō nē cædōnāni inte tæi ēmonte nē gānā cædāni inānite botō pōnō cæbo ate tōmēnāni nāmā tæi piñænāni badinque tōmāmæ quēwēnāni inānite nē ānāni bacædānimpa.

²⁷ Botō Mæmpo botō imote pōnō cæcā beyænque Awēnē badinque nāmā tæi piñænte inte nē āmo bai botō adobaī tōmēnāni inānite pōnō cæbo beyænque awēnēidi badinque aacædānimpa. Tæiyæ awēnē tōmengā nempo quēwēnāni inānite aacā bai tōmengā iñōmō tōmāmæ quēwēnāni inānite, ĩlīmaī cædāni, ante aacæcāimpa. Dai inte bæte cængæmō tæi ænacā nancate bai cædinque tōmengā adobaī wabæca wabæca quēwēnāni inānite nanguī pante cæcæcāimpa.

²⁸ Mānināni inānite botō adobaī wadaamō ñāō bayonte apāimō incæ godōmo æncædānimpa.

²⁹ “Wayōmō wayōmō incæ botō imote godongāmæ nāni pōnencabo inānite Wængonguī Ōnōwoca quīnō angāā, ante tōmengā nānō ānō ante nē ēamonca imīni inte ēñēedāni,’ ante māninqe āmopa,” ante Waocā nē ēñagaingā iñōmō botō imote apænegacāimpa.

3

Tadoditiidi inānite Itota nānō ānō

¹ Ayæ adocā godōmenque apænecantapa.

“Tadoditi iñōmō Wængonguī ingante godongāmæ nāni pōnencabo inānite nē aacā acæcāimpa, ante botō ānō ante iīmaī yewæmōe āmopa. ‘Wængonguī Ōnōwoca incæ ōnempo æmæmpoque go mēwoga ōnōwocaidi ēwocadongā ingampa. Botō iñōmō tōmengā ingante nē ēwocate quēwengāimo inte nēmōidi

önompo ämæmpoque go mä ganca inäni në näænte ingaimo imopa.

“ ‘Inique, Minitö æbänö cæminii, ante do ëñëmopa. Minitö miimini quëwëminipa, ante wadäni apænedäni incæte minitö wii waa cæte quëwëmini inte do wængainäni bai iminipa töö. ² Edæ, Botö Wængongui ayongä mini cædinö wii eyepæ cæminipa, ante adinque botö, Näni ömæmöedäni, ante ämopa. Näni ömæmöninque minitö, Ayæ miinäni quëwënäni incæ në wæncæ cædäni bai badäni incæte tömënäni wænämaï inte wæætë tæimö bacædanimpa, ante cæedäni. ³ Mänömaï beyæ, Quiëmë do ænimini bai iminii, quiëmë ante do ëñëminii, ante mäninö ante wæætë adodö ante pönëedäni. Pönëinque minitö mäninö ante ëñente cæedäni. Ayæ mini wænæ wænæ cædinö ante, Anca wæwente awædö, ante pönente ñimpo cæedäni. Wæætë minitö wii ñäni ömæmonte bai imini ate wædinque botö incæ minitö weca awëmö në ængä bai pömaimopa. Ayæ, Awëmö në ængä æyedënö ponguingää, ante ëñënämaï inäni bai botö adobai minitö ëñënämaï iñömini minitö weca awëmö ponguimo apa quëwëminii.

⁴ “ ‘Incæte Tadoditi iñömö mini quëwencabo iñöminite pancadäniya tömënäni weocoo wentamö nämönämaï bai ininäni inte në waa cæte quëwënänipa. Mäninäni waa cæte quëwënäni beyæ eyepæ inönäni inte weocoo näämæntacoo mongænte botö miñæ gocædanimpa. ⁵ Në tæi ëmonte gänä cædäni iñömö adobai weocoo näämæntacoo mongæncædanimpa. Ayæ, Quëwenguinta, ante Wængongui nänö yewæmongaintaa mäninäni ëmowo do yewæmöi inique botö cöwë wadæ cædämaï incæboimpa. Wæætë botö Mæmpo Wængongui weca ayæ tömengä anquedoidi weca botö, Iinäni botö miñæ gogainäni

inänipa, ancæboimpa.

⁶ “Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nani pönencabo inänite Wængongui Önöwoca quinä angää, ante tömengä nänö änö ante në ëamonca imini inte ëñeedäni, ante mäninque ämopa,” ante Waocä në ëñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Pidadedepiadi inänite Itota nänö änö

⁷ Ayæ adocä godömenque apænecantapa.

“Pidadedepia iñömö Wængongui ingante godongämæ nani pönencabo inänite në aacä acæcäimpa, ante botö änö ante iimaï yewæmöe ämopa. ‘Botö edæ në Tæiyæ Waëmö ingaïmo imopa. Nö ante cægäimo inte botö docä Awënë Dabii nänö wi ænequi në næængaïmo imopa. Ininque quinä odemö botö wi ænebo incæ mäninemö wacä ædö cæte tee mönequingää. Ayæ quinä odemö botö tee mönebo incæ mäninemö wacä ædö cæte wi ænequingää.

⁸ “Minitö æbänö cæminii, ante do ëñëmopa. Minitö cæcæminimpa, ante botö odemö wi ænete bai cæbo aedäni. Æcänö mäninemö wæætë tee mönequingää. Edæ dæ angampa. Minitö wiï tæi pñæmini imini incæte botö angainö ante ëñente cæmini inte botö ëmöwo ante, Dicæ ëñëmöniyaa, ante änämaï inimini iminipa. Botö do ëñëmopa. ⁹ Möni oodeocabo imöni incæ pancadäniya, Mönitö Wængongui ingante möni ëñencabo imönipa, änäni incæte inämaï inänipa. Wæætë tömënäni iñömö babæ änewënäni inänipa. Tatäna ingante nani ëñencabo inänipa töö. Botö godö cæbo ate adodäni minitö weca ponte minitö önöwa gäänë ædæ wææncædänimpa. Ayæ, Botö minitö iminite në waadete pönengäimo imopa, ante botö godö odömömo ëñencædänimpa. ¹⁰ Minitö iminite, Ee cæd-inque wæntæye inämaï iedäni, ante botö angainö ante

ēñente nē cædimini imini adinque botö wæætē mīnitö iminite wææ aacæboimpa. Inguipoga quēwēnāni tōmānāni nāni wæwenguimāmo ancaa baquinö anguēnē. Edæ Tatāna, Æbānō quēwēnāni, ante acæte ante cæcā ate nāni wæwēñedē botö iñömö, Mīnitö wæwēnāmaï incæminimpa, ante mīnitö iminite wææ aacæboimpa.

¹¹ “ ‘Botö oo ocæ emænte ponguimo imopa. Wængonguï poganta nänö godonguinta, ante mīnitö iminite godongä æncæminimpa. Māninta mini ænguinta iñömö wacä ænāmaï incæcäimpa, ante mīnitö mini entawēnō ante godōmenque godōmenque ñimpo cædāmaï iedāni. ¹² Botö cæbo ate waodāni tæi emonte nē gānā cædāni iñömö tōmēmo Wængonguï tæiyæ waēmö oncönē wantæpiyæ quēwenguinānidö anguēnē. Tōmēnāni Wængonguï weca cōwē quēwente taodāmaï incædānimpā. Tōmēnāniya botö Wængonguï emōwo yewæmoncæboimpa. Mii Eedotadēē nāni añömö iñömö botö Wængonguï nänö quēwēñömö iñonte māniï tōmengä nänö quēwēñömö incæ öönædē inö da pōnongä wæængæimpa. Māniï Wængonguï nänö quēwēñömö emōwo botö adobaï tōmēnāniya yewæmoncæboimpa. Ayæ botö wawo botö ñowo pemongaiwo adobaï tōmēnāniya yewæmoncæboimpa.

¹³ “ ‘Wayömö wayömö incæ botö imote godongämæ nāni pōnencabo inānite Wængonguï Öñōwoca quīnō angāā, ante tōmengä nänö änō ante nē ēamonca imini inte ēñēedāni,’ ante māninque ämopa,” ante Waocä nē ēñagaingä iñömö botö imote apænegacäimpa.

Daoditeaidi inānite Itota nänö änö

¹⁴ Ayæ adocä godōmenque apænecantapa.

“Daoditea iñömö Wængonguï ingante godongämæ nāni pōnencabo inānite nē aacä acæcäimpa, ante botö

änö ante iïmaï yewæmöe ämopa. ‘Botö ëmöwo Amëe, ante pemongaïmo inte botö cöwë, Näwangä impa, ante në cöwë ædæmö apænegaïmo ïmopa. Wëenëñedë Wængonguï nänö badongäñedë mänïñedë botö tö-mengä tönö godongämæ badongaïmo beyænque tö-mengä nänö badongaincoo tömancoo Awënë badinque botö në ämo ïmopa.

¹⁵ “ ‘Minitö æbänö cæminii, ante do ëñëmopa. Yoguiipæ bai inämaï imïni incæte ocoi ämæ bai adobaï inämaï imïnipa töö. Ìñæmpa yoguiipæ bai imïnipa diyæ waa aquïmoo. Edæ ocoi ämæ bai imïnipa diyæ waa aquïmoo. ¹⁶ Minitö yoguiipæ bai inämaï imïni incæte ocoi ämæ bai inämaï imïni inte wæætë wï eyepæ cæminii inte gänë ämæ bai imïnipa töö. Mänömaï beyæ botö edæ tömëmo önönë towæ tänonte bai minitö imïnite adobaï wido cæcæ cæbo apa quëwëminii. ¹⁷ Minitö, Mönitö nanguï ëamöni imönipa, ante äminipa. Edæ, Tömëmöni mäincoo gæte da wëninque eyepæ ëamönipa, ante äminipa. Ìñæmpa mäninö ante wapiticæ pönente äminipa. Minitö mïni wæwënö incæ ëñënämaï imïnipa töö. Minitö æbänö bate cæminii, ante adinque wadäni, Minitö wodi, ancædänimpa. Ömæpodäni bai imïni inte minitö babetamönäni bai imïni inte ömaadäni bai imïni incæte, Mänömaï imönipa, ante ëñëminiyaa.

¹⁸ “ ‘Mänömaï beyæ botö, Ìïmaï cæedäni, ante waadete ämopa. Botö pönö cæbo beyænque minitö wæætë waa bate bai nanguï cæcæminimpa, ämopa. Mäninö botö pönö cædö ïñömö oodo gongapamö aca podonte ate wæmö oodo bate bai impa. Ìn-
 inque minitö, Mönitö nanguï ëamöni bacæmönimpa, ante cædinque botö weca ponte tömëmo oodo ante godonte æedäni. Ayæ, Ömaamöni inämaï incæmön-

impa, ante guingo imönämaï incæmönimpa, ante mīnitō botō weocoo nāāmēntacoo godonte ænte mongæedāni. Ayæ mīnitō, Awinca waa acæimpa, ante cædinque tōmēmo awinca cōnōmōimæ godonte æn-
inque cōnōmōedāni.

¹⁹ “Botō nē waadete pōnēnāni inānite botō pīinte āmo inte adobaï pante cæbo imopa cæmīni. Mīnitō nanguï cædinque mīni wēnæ wēnæ cædinō ante, An-
caa wæwente awædō, ante pōnente ñimpo cæedāni.

²⁰ Ēamonca ēñēedāni. Botō incæ odemō yabæ inō on-
gonte baï waomīni mīmōno a ongōninque, Wi ænequï,
ante aa peyōmo waocā æcāmenque incæ ēñēninque
odemō wi ænete botō imo, Pō guiie, angā ininque
botō iñōmō edæ tōmengā mīmōnē pō guicæboimpa.
Tōmengā mīmō botō oncō baï iñonte botō tōmengā
tōnō cænte baï cōwē quēwencæboimpa. Ayæ tōmengā
wæætē botō tōnō cænte baï cōwē quēwencæcāimpa.

²¹ Botō tæï ēmonte nē gānā cægaimo inte botō Mæmpo
nänō aacæ tæ contaimpaa tōmengā tōnō guēa tæ con-
tagaimo baï nē tæï ēmonte nē gānā cædāni iñōmō
adobaï botō tōmēmo aacæ tæ contayōmo botō tōnō
godongāmæ tæ contacædānimpa, ante āmo adopaa tæ
contaquināni.

²² “Wayōmō wayōmō incæ botō imote godongāmæ
nāni pōnencabo inānite Wængonguï Ōnōwoca quīnō
angāā, ante tōmengā nänō ānō ante tōmēnāni nē ēa-
monca imīni inte ēñēedāni,’ ante māninque āmopa,”
ante Waocā nē ēñagaingā iñōmō botō imote apæne-
gacāimpa.

4

Öönædē iñōmō Wængonguï ingante watapæ apænedāni

¹ Botö Wäömo inömo inte ayæ ate æmö ayömete öönæde inö odemö wi ænete atabopa. Todompeta nani ancadeca we öonte yedæ tæ bai tedepämo täno botö eñeninö iñömö ñöwo wæætë adopämo botö imote iimaï äninque, “Iñömö pö æe. Æñömite botö, Ayæ ate quïnö baquënë inguiï, ante bitö imite edonque odömömo acæbi-impä,” angantapa.

² Mäninö ante añongä Wængongui Önöwoca incæ botö imote bæi ongonte bai cæyongä botö wiimonte bai adinque iimaï atabopa. Öönæde inö Awënë tæ containpa ayömo adocanque mäninö tæ contacä atabopa.

³ Mäningä adoyömo në tæ contadongä iñömö dica ñäö bai ëmonca bai adobai ëmongä ingantapa. Aatape nani äninca bai codönadina nani äninca bai mäninca mencaa ñäö bai inca bai tömengä adobai ëmongä ingantapa. Awënë tæ containpa iñömö daimë dica bai etëmedada nani äninca ëmonca bai inte æidämæ waimë pöni gongæmën-impä. ⁴ Mänimpa Awënë nänö aacæ tæ containpa waimpacoo bæinticoatodo ganca mänimpopacoo mäninö godämæ a ongompapa. Adopacoo iñömö në aadani në Picänäni bæinticoatodo ganca mänimpodani tæ contadinque näämëntacoo mongäninque poganta oodo inte badöinta da wencate a ongönänitapa.

⁵ Awënë tæ containpa inö näinte yædæ yædæ ta gote detæbo tæi tæi tæ tēñonte yedæ pöni änimpa. Ayæ Awënë tæ contayömo tæcætawë inö ti wodönincade önompo æmæmpoque go mencadea wocædöincadecoo a ongönimpa. Wængongui Önöwoca incæ önompo æmæmpoque go mëwoga önöwocaidi bai ewocadongä inte mänincadecoo bai ingampa.

⁶ Ayæ Awënë tæ containpaa tæcætawë inö adobai gäwapæntibæ bai iñonte awocawenta bai inimpa. Ayæ Awënë tæ containpa iñömö miinani quëwänäni mënaa go mënaa inäni godämæ a ongönänitapa. Mäninani iñömö

tæcætawë inö önöñabæ inö tömäo awinca ëmönäni atabopa. ⁷ Tānocä miiŋgä quëwengä botö adingä iñömö nëöö bai ëmongampa. Ayæ wacä miiŋgä quëwengä botö adingä iñömö wagada mæmpo bai ëmongampa. Wacä miiŋgä quëwengä botö adingä iñömö tömengä awinca waocä awinca bai ëmongampa. Ayæ tömangä miiŋgä quëwengä botö adingä iñömö guingämöwæ pao pao gocä bai atabopa. ⁸ Mëa go mëa miiñäni quëwënäni incæ adocanque adocanque önompo æmæmpoque go adoguënepænque ëmænte quëwënäni inänipa. Ayæ adodäni inte tömënäni baonga godämæ tömanga nangui pönï awinca ëmonte ænömengadænguënepæ incæ awinca adobai ëmönänipa. Mäninäni edæ itædë woyowotæ ñimpo cædämai inte iïmai ante ämotamini änänipa.

“Bitö Tæiyæ Waëmö Awënë imidö, bitö Tæiyæ Waëmö Awënë imidö, ante ämönipa.

Wængongui Awënë bitö adobique Tömää në Cæbi inte wëenëñedë do në quëwengäimi imi ñowobi adobi inömi
 inte ayæ wantæpiyæ cöwë quëwencæbiimpa.”
 Ante ämotamini ante cöwë änänipa.

⁹ Awënë tæ contaimpaa në tæ contadongä inte në wantæpiyæ cöwë quëwengäingä ingante apænedinque mëa go mëa miiñäni quëwënäni iñömö iïmai ante apænedänipa. Bitö ñäö ëmömi imipa, ante apænedinque tömënäni, Bitö imite waa amönipa. Mönitö bitö imi waa ate pönente apænemönipa, ante apænedänipa. ¹⁰ Mänömai ante apæneyönäni në aadäni në Picänäni iñömö bæinticoatodo ganca mänimpodäni Awënë tæ contaimpaa në tæ contadongä inte në wantæpiyæ cöwë quëwengäingä weca ædæ wææninque tömengä ingante, Bitö Wængongui Awënë imidö angüenë, ante watapæ apænedinque tömënäni poganta gä æncadinque Awënë

tæ contaimpa gäänë cö cædinque iimaï ante ämotamini ante änänipa.

¹¹ “Bitö iñömö mönitö Wængongui Awënë imidö, ämönipa. Bitö badöinënö, ante pönente ingaimi inte öönædë ongönäni tönö inguipoga ongönäni tönö tömänäni inänite badongaïmi imipa.

Bitö wii badömi bai tömänäni badongainäni quëwënämaï dæ ancædönänimpa.

Mänömaï beyæ bitö eyepæ inömi iñömite, Bitö ñäö ëmömido angüënë, ante mönitö bitö imite waa amönipa.

Bitö nämä tæi piñænte në cæbi imidö, ante bitö imite ämönipa,”
ante ämotamini ante änänipa.

5

Wængongui Codotedo yewämöinta wi æmpocampa

¹ Ayæ Awënë nänö aacæ tæ contaimpaa në tæ contacä iñömö tömengä önönempo tömempo incæ yewämöinta dadi ompointa nëængä atabopa. Mäninta tipäataa yewämöinta impa. Adotaa yæwedeta iñömö guiñenca bai inte tee bædinta önompo æmæmpoque go mentaa inimpa. ² Ayæ Wængongui anquedo adocanque në tæi ëmongaingä inte yedæ aa pecä atabopa. “Mäninta dadi ompointa wi æmpoquiï, ante æcänö nö waa pönï inongä inte eyepæ inte tee bædedinta wäa wäa ænete wi æmpo-
quingää,” angantapa. ³ Ayæ öönædë incæ inguipoga incæ tadömengadænga incæ cöwä ayönäni, Æcänö mäninta wi æmpoquingää, cæncadenta inö æcänö aqinggää, ante edæ dæ angantapa. ⁴ Æcänö nö waa pönï inongä inte eyepæ inte dadi ompointaa wi æmpoquingää iñömö edæ dæ angampa. Cæncadenta inö æcänö aqinggää ante dæ angampa, ante adinque nanguï pönï Ca ca wætabopa. ⁵ Ca ca wæbo adinque në aadäni në Picænäni iñönäni

adocanque në Picængä incæ botö imo, “Wædämaï ie. Wæætë cöwä ae, angantapa. Adocanque onguiñængä iñömö mäninta wi æmpoquingä a ongongampa. Awënë Dabii Pæingä incæ tömengä iñömö docä Oodaa pæinäni näni cabo iñonte në nëöö bai tæi emönongä inte në gänä cæcä ingaingä ingampa. Tömengä iñömö edæ eyepæ inte tee bædedinta onompo æmæmpoque go mentaa wi æmpodingue dadi ompointa wi æmpocæcäimpa,” angantapa.

⁶ Ayæ Wængongui Codotedo näni wænönäni në wæningä bai ingä atabopa. Tömengä Awënë Wængongui nänö aacæ tæ contayömö tæcæguedë ongöñongä miinäni quëwënäni mënaa go mënaa inäni tönö në aadäni në Picænäni godämæ a ongönäni atabopa. Tömengä iñömö önömoncawæncoo önömpo æmæmpoque go mëwäa emoncadinque awinca önömpo æmæmpoque go mëmonga emongacäimpa. Edæ Wængongui Önöwoca incæ önömpo æmæmpoque go mëwoga önöwocaidi bai nänö ewocadö bai mäniï awincacoo inänipa. Adodäni önöwocaidi inänite inguipoga da pönongä pöningue tömënäni inguipoga tömämæ gote cæwodäni inänipa.

⁷ Ayæ Wængongui Codotedo iñömö Awënë tæ contayömö pöningue në tæ contadongä önönempe tömempo inö dadi ompointa nänö nææninta ö ængantapa. ⁸ Tömengä mäninta ö ængä ate mëa go mëa miinäni quëwënäni tönö në aadäni në Picænäni bæinticoatodo ganca mänimpodäni Wængongui Codotedo weca ponte ædæ wæænänitapa. Iinäni tömänäni ampoqui adapa näni änö nææningue owæta oodo inte näni badöinta ogui waaqui eyede enga næænänitapa. Wængongui quinäni tömengä ingante näni apænedö iñömö mäniï ogui waaqui bai impa. ⁹ Tömënäni mä äningue iïmaï ante ämotamini ante änänitapa.

“Bitö imite wænönäni në wænimi inte bitö nö waa pöni inömi imipa.

Īninqe bitö eyepæ inte dadi ompointaa ænte tee bæded-
inta wāa wāa ænete wi æmpoquimi ĩmipa.

Waadāni nāni cabo waodāni nāni cabo incæ wadö nāni
tedecabo wadö nāni tedecabo incæ

wacā awēnē nāni cabo wacā awēnē nāni cabo incæ
wabæca nāni quēwencabo wabæca nāni quēwen-
cabo incæ waodāni ĩnānite bitö,

Wængonguī quimīni bacæmīnimpa, ante cædinque nāmā
wepæ godonte ængabiimpa.

¹⁰ Bitö nempo quēwēninqe tōmēnāni bitö tönö
godongāmæ aadāni bacædānimpa, ante
badongabiimpa.

Mönö Wængonguī ingante cæcædānimpa, ante bitö pönö
cæbi ate tōmēnāni,

Mönö Awēnē Odeye Wængonguī quī, ante nē godönāni
bagāināni ĩnānipa.

Mānīnāni edæ awēnēidi badinque inguipoga quēwēnāni
ĩnānite aacædānimpa.”

ante ämotamīni ānānitapa.

¹¹ Ayæ ayömo Wængonguī anquedoidi ĩñömö bacoö
ĩnāni inte ämotamīni ānāni ēñēninqe, Tōmēnāni æpodö
müido ganca ĩnāni, ante botö ædö cæte tee mampote
ēñenguimoo. Edæ müināni quēwēnāni tönö nē aadāni nē
Picænāni tönö Awēnē tæ containpa gäänē tæcæguedē
ongöñönānite Wængonguī anquedoidi ĩñömö yabæque
godāmæ gongænte ongönānitapa. ¹² Māniñömö godāmæ
ongöninque tōmēnāni yedæ āninqe ĩimaī ante ämo-
tamīni ānānitapa.

“Wængonguī Codotedo ingante wænönāni nē wæningä
inte tōmengä nö waa pönī ĩnongä inte eyepæ
ingampa.

Tōmengä edæ tæi piñængä ingänö anguēnē.

Tōmengä quincodö incæ tōmancoo nē äcā inte tōmänö
ante ēñēnongä ingänö anguēnē.

Tömengä täi piñænte inte tömää nänö cæinënö cædongä ingampa.

Tömengä ingante, Bitö imite waa amönipa. Bitö ñäö emömidö angüenë, ante bitö imite watapæ apænemönipa,” änänitapa.

¹³ Ayæ Wængongui nänö badongainäni öönæde quëwënäni incæ inguipoga quëwënäni incæ tadömengadæ quëwënäni incæ gäwapæntibæde quëwënäni incæ tömänäni adoyedë iimaï ante ämotamini ante änäni ëñentabopa.

“Awënë tæ containpaa në tæ contadongä ingante ayæ Wængongui Codotedo ingante tömäna inate iimaï ämönipa.

Minatö iminate watapæ ämönipa. Minatö iminate waa amönipa.

Minatö ñäö emöminadö angüenë. Minatö täi piñämäna iminadö angüenë.

Wantæpiyæ iñonte mäninö ante cöwë ancæmönimpa,” ante änänitapa.

¹⁴ Ante äñönäni mäa go mäa miinäni quëwënäni adobai, “Iimaï baquinö angüenë,” ante, “Amëë,” änänitapa. Ayæ në aadäni në Picænäni iñömö ædæ wææninqe watapæ änänitapa.

6

Tee bædinta önompo æmæmpoque go mentaa

¹ Ayæ Wængongui Codotedo iñömö tee bædinta önompo æmæmpoque go mentaa incæ yewæmöinta dadi ompointa tee bædedinta tänota wi æmpoyongä atabopa. Ayæ mäa go mäa miinäni quëwënäni incæ adocanque iñömö tömengä nänö tedepämo detæbo tē bai inte botö imote, “Pöe,” ante yedæ angä ëñentabopa. ² Tæcæ ayömo cabayo näämænta ëñacä do a ongongä atabopa. Cabayo inte në tæ contacä iñömö to piyæncaimpa næængantapa.

Tömengä iñömö wadäni inänite guëadö guëa cæte tæi ëmongä inte gänä cædongä iñongante Awënë poganta pönönäni æninque tömengä wæætë guëadö guëa cæcæte ante cabayo mongænte gocantapa.

³ Ayæ Wængongui Codotedo wæætë tee bædedinta wataa wi æmpoyongante mëa go mëa miinäni quëwënäni incæ wacä iñömö botö imote, “Pöe,” angä ëñentabopa.

⁴ Ayæ wacä cabayo opatawæ gonga ëmö bai ëñacä pongantapa. Waodäni incæ wacä ingä wacä ingä wænnoncædänimpa, ante cædinque Wængongui godö angä beyænque cabayo inte në tæ contacä iñömö, Inguipoga quëwënäni piyænë cædämaï incædänimpa, ante në cæcä bacantapa. Ayæ, tömengä ingante ñænæ yaëmë bai pönönäni ængantapa.

⁵ Ayæ Wængongui Codotedo wæætë tee bædedinta wataa wi æmpoyongante mëa go mëa miinäni quëwënäni incæ ayængä iñömö botö imote, “Pöe,” angä ëñentabopa. Tæcæ ayömo cabayo wentamö ëñacä do a ongongä atabopa. Cabayo inte në tæ contacä iñömö tee manguï önönempo næængä ingantapa. ⁶ Ayæ mëa go mëa miinäni quëwënäni weca tedepämo bai ëñëñömo, “Todigomö tönö tebadamö näni cænguimö, ante nanguï näni godonte æimö impa, ancæte ante iimaï angä ëñentabopa. Tömää itæde cædäni ate näni cæganca beyæ todigomö mëa diboda pönï tee manguï ganca mäninque godonte æncædänimpa. Adobai tömää itæde cædäni ate näni cæganca beyæ tebadamö önömpo æmæmpoque go adoque diboda tee manguï ganca mäninque godonte æncædänimpa. Ayæ oginguipæ ante odibomö näni ämö eyepæ pæcäïmpa, ante ee aedäni. Biinömæ ante yowe eyepæ pæcäïmpa, ante ee aedäni.”

⁷ Ayæ Wængongui Codotedo wæætë tee bædedinta wataa wi æmpoyongante mëa go mëa miinäni

quëwënanï incæ tömangä iñömö botö imote, “Pöe,” angä ëñentabopa. ⁸ Tæcæ ayömö cabayo nämënaa ëñacä do a ongongä atabopa. Cabayo inte në tæ contacä iñömö tömengä ëmöwo, Në Wænöinengä, ante pemonte ëmongantapa. Waodäni näni wænte ongöñömö awënë tömengä miñæ tee empo pongantapa. Wængonguï Codotedo pönö cæcä beyænque tömëna inguipoga quëwënanï inänite adinque mënaa go mënaa iñönänite adocanque ingante wænöninque ayæ wadäni mënaa go mënaa iñönänite adocanque ingante wænöninque nangui inäni inänite në wænöna badatapa. Tömëna pancadäniya inänite yaëmenca në wænöna badatapa. Ayæ tömëna godö cæda beyænque waodäni pancadäniya gue ænente näni wænguimämo pö wæncädänimpa. Ayæ tömëna godö cæda beyænque pancadäniya quingæ wodonte näni wænguimämo pö wæncädänimpa. Ayæ tömëna godö cæda beyænque pancadäniya babæidi wænönäni beyæ wæncädänimpa.

⁹ Ayæ Wængonguï Codotedo wæætë tee bædedinta wataa wi æmpoyongante botö, Wængonguï qui, ante näni wëmonca iya täimoga ænömengadæ inö waodäni önöwocaidi owodäni atabopa. Mäninäni Wængonguï nänö angainö ante në ëñente cädäni inte, Itota mönö Codito inongä ingampa, ante, Nö ante impa, ante apænedäni beyæ tömënanï inänite wænönäni wængainäni inänitapa. ¹⁰ Adodäni yedæ äninque iimäi änänitapa, “Awënë Wængonguï bitö tömänäni inänite në Aabi inömi imipa. Edæ tæiyæ waëmö inömi inte bitö në nö ante apænebi imipa. Ininque inguipoga quëwënanï mönitö imönite në wænöninänï inänite æiquedö apænte anguimii. Ayæ mönitö wepæ möni gowepæ beyæ ante tömënanï inänite æiquedö panguimii ämönipa.” ¹¹ Mäninäni tömänäni inänite tö-

mengä doyæncoo näämæntacoo pönongä ænänitapa. Æñönänite, “Wædænque ayæ ee ongöedäni,” äninque tömengä, “Minitö iminite do wænönäni wæmïni bai wadäni mïni tönïñadäni ayæ mïinäni quëwënäni inte mïnitö tönö Wængonguï ingante në cædönäni inänite wænoncædän-impä. Ìinäni inänite wænonguënänäni inänipa, ante Wængonguï nänö änö bai tömënäni inänite iinque näni wænonganca ee ongöedäni,” ämopa, ante angantapa.

¹² Ayæ Wængonguï Codotedo wæætë tee bædedinta wataa wi æmpoyongä atabopa. Mänïñedë tæimö goinque ocæ ocæ gotimpa. Waodäni tömënäni guidengä wængä ate wæwente beyænque wentamoncoo mongænäni bai nænque iñontobæ adobai wentamö pönï ëmö batimpa. Apäicä pæibo iñedë incæ wepæ bai opatawæ ëmö batimpa. ¹³ Ayæ nëmoncoo öönædë inö owocoo iñömö wææ tæ ayæ waa wææ tæ ayæ waa wææ tæ inguipoga iñömö tæ wææninqe iigowæmö ayæ icadämai iñonte nanguï woboyæ pæmæñonte woga woga cædinque tæ wæænte bai adobai tæ wæænänitapa. ¹⁴ Ayæ öönæ incæ mincayonta dadi ompote bai dæ ä batimpa. Ayæ tömanquidi tömää wää tæiwänë iñontobæ wayömö gote dæ ä bai inimpa.

¹⁵ Ayæ awënë odeyeidi incæ ñænænäni inte në cædönäni incæ tontadoidi awënëidi incæ në nanguï ëadäni incæ tæi piñænte cædäni incæ tömënäni guiñente badänitapa. Ayæ awënë në godonte æningä beyænque në cæte quëwënäni incæ namanque cæte quëwënäni incæ tömënäni tömänäni guiñente badänitapa. Guiñente badinque tömënäni änanquidi æite ontatodë iñömö wë womönänitapa. Ayæ onquiyaboga dicabocodë tæcæguedë go guiite wë womönänitapa. ¹⁶ Ayæ waodäni inänite aa pete bai tömënäni, “Onquiyaboidi ëñeedäni, dicaboidi ëñeedäni, Awënë tæ containpaa në

tæ contadongä mönitö imönite adämaï incæcäimpa, ante cædinque mīnitö mönitonga tæ wæænte beocaedäni,” ante aa pedänitapa. Ayæ, “Wængonguï Codotedo ænguï badinque mönitö imönite pänämaï incæcäimpa, ante cædinque tæ wæænte beocaedäni,” ante aa pedänitapa. ¹⁷“Edæ tömëna nänä nangui pönï ænguï baquïönæ do ba iinque æcänö ayæ quëwenguingää. Edæ dæ ä inguinö anguënë,” ante wädänitapa.

7

Wængonguï anquedo nänö në yewæmöinäni

¹ Ayæ ate Wængonguï anquedoidi mënaa go mënaa ongönäni atabopa. Adocanque yædæcapæ inö ongöñongante wacä yæwaïnö ongöñongante wacä imatæ betamonca inö ongöñongante tömängä æmatæ betamonca inö a ongongantapa. İinque, Woboyæ mëa go mëa iñonte mönö a ongönö inö inguipoga go pæmænämaï, ante cædinque cædänitapa. Tömënäni ömaa iñömö incæ gäwapæntibæ iñömö incæ adobaï tömäo awæncoo pæyömö incæ woboyæ pæmænämaï ingæimpa, ante cædänitapa. ² Wacä anquedo nænque tamönö inö pongä atabopa. Tömengä Wængonguï në Quëwengaingä nänö yewæmöingö næænte pongä atabopa. Wængonguï anquedoidi mënaa go mënaa inäni iñömö inguipoga incæ gäwapæntibæ incæ wo ewente cæcædänimpa, ante cædinque Wængonguï godö cæcä beyænque tæi piñænäni badänitapa. Mäninäni inänite Wængonguï anquedo nōwo pöningä yedæ aa pecantapa. ³“Ee ongöedäni. Edæ mīnitö inguipoga incæ gäwapæntibæ incæ awæncoo incæ ee wo ewënämaï iñöminite mönitö Wængonguï ingante në cædäni nāni önönemö inö tömängä nänö yewæmöi ante täno yewæmoncæmönimpa. Yewæmömöni ate mīnitö mäniñedë ate wo ewente cæedäni.”

⁴ Ayä yewämöinäni æpodänidö badänitapa, ante apæneca ëñentabopa. Tömänäni yewämöinäni inte tiento coadenta i coatodo müido ganca inänitapa. Idægoidi näni cabo tipæmpoga go mencabodäniya iñönänite iïmai yewämöinäni badänitapa.

⁵ Wëenëñedë Oodaa wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni iñömö tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

Ayä Odobeë wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni wæë tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

Ayä Gado wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni wæë tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

⁶ Ayä Atedo wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni wæë tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

Ayä Nempatadii wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni wæë tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

Ayä Mänatee wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni wæë tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

⁷ Ayä Timeönö wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni wæë tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

Ayä Debii wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni wæë tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

Ayä Itacado wodi pæinäni näni cabo iñönänite në yewämöinäni wæë tipæmpoga go mëa müido ganca inänitapa.

⁸ Ayæ Tabodöo wodi päinani nani cabo iñönanite në yewæmöinani wææ tipæmpoga go mæa müido ganca inänitapa.

Ayæ Ootee wodi päinani nani cabo iñönanite në yewæmöinani wææ tipæmpoga go mæa müido ganca inänitapa.

Ayæ adobaï Beencaminö wodi päinani nani cabo iñönanite në yewæmöinani wææ tipæmpoga go mæa müido ganca inänitapa.

Tæiyænani näämæntacoo mongænte a ongöninque

⁹ Ayæ ate wæætë ayömö tæiyænani inani a ongönani atabopa. Æpodänidö inanii, ante æcänö tee mampote anguingää. Mäninani wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo inte tæiyænani incæ waodäni nani cabo waodäni nani cabo inte tæiyænani incæ wacä awënë nani cabo wacä awënë nani cabo inte tæiyænani incæ wadö nani tedecabo wadö nani tedecabo inte tæiyænani incæ mänömaï inönani inte ongönänitapa. Iñäni iñömö näämænta weocoo doyæncoo mongænani inte yædëmæmäa önönempo nææninqe Awënë nänö aacæ tæe containpa gäänë ongöninque Wængonguï Codotedo weca a ongönänitapa. ¹⁰ Ayæ tömënani yedæ äninque iïmaï änänitapa.

“Mönö Wængonguï iñömö tömengä nänö aacæ tæe containpa nä tæe contacä inongä inte tömengä adocä mönö imonte, Quëwencæminimpa, ante në Ængä inongä ingampa.

Ayæ Wængonguï Codotedo adobaï mönö imonte, Quëwencæminimpa, ante në Ængä inongä ingampa,” änänitapa.

¹¹ Në aadäni në Picænani tönö mæa go mæa müinani quëwänani Awënë tæe containpa gäänë ongönänite Wængonguï anquedoidi tömänani iñömö yabæ inö godämæ ongönänitapa. Wængonguï nänö aacæ tæe

contayömö gäänē guidömēmæ ædæ wææninque tömēnāni Wængongui ingante, Bitö Wængongui Awēnē imidö anguēnē, ante watapæ apænedānitapa. ¹² Ayæ änānitapa.

“Amēē. Mönö Wængongui ingante watapæ apænemönipa.

Ayæ tömengä ñäö ëmongänö anguēnē. Tömengä tömänö ante ëñenongä ingänö anguēnē.

Tömengä ingante waa adinque mönitö tömengä ingante waa ate pönerte apænemönipa.

Ayæ tömengä tæi piñængä ingänö anguēnē.

Tömengä tæi piñængä inte tömäa nänö cæinēnö cædongä ingampa.

Wantæpiyæ iñonte cöwē mäninö ante ancæmönimpa.

Mänömaï baquiñö anguēnē, ante, Amēē,” änānitapa.

¹³ Ayæ nē aadāni nē Picænāni incæ adocanque botö imo äninque, “iñāni näämæntacoo doyæncoo nē mongænāni iñömö æmönānidö inānitawo. Edæ ædönö quëwēnīnāni inte pönānitawo,” angantapa. ¹⁴ Äñongante botö tömengä ingante, “Awēnē bitö tömēmi do ëñēmipa,” antabopa. Äñömote tömengä wæætē, “Mänināni nangui nāni wæwengaimāmo iñinque baganca incæ ayæ miñnāni quëwēnāni inānipa. Edæ tömēnāni weocoo doyæncoo, Waëmö pönī bacæimpa, ante Wængongui Codotedo wepænē yamongaināni inānipa,” ante nē aacä nē Picængä apænecantapa.

¹⁵ Ayæ adocä godömenque apænecantapa.

“Mänömaï beyæ Wængongui nänö aacæ tæ contaimpa gäänē a ongöninque tömēnāni

itädē incæ woyowotæ incæ Wængongui oncö tæiyæ waëmö oncönē tömengä ingante cöwē cædānipa.

Iñinque oncontai bai tömēnāni wænömēnæca wo cæcä bai cædinque mänimpaa nē tæ contadongä iñömö tömēnāni inānite ante wææ aacæcäimpa.

¹⁶ Tömənäni cöwë gue änenämaï tepæ gæwænämaï incädänimpa.

Nænque tömənäniya ti näwänämaï i ininque tömənäni gönämaï incädänimpa.

Quiëmë ocoi ä beyænque tömənäni gonte inämaï inguinänidö angüënë.

¹⁷ Edæ Wængongui Codotedo Wængongui nänö aacæ tæ contayömö gäänë në a ongongä inömö

tömengä inömö mäninäni näämëntacoo në mongænäni inänite në aacä incäcäimpa.

Tömengä edæ tömənäni inänite quëwenguimæ tapænömö inömö ænte mäocä goquinäni.

Ayæ Wængongui tömənäni wëñapæ nani tamonte wædi tömämæ wadæ cæmoncäcäimpa,” angantapa.

8

Te bædedinta tömanta wi æmpocampa

¹ Ayæ Wængongui Codotedo tee bædedinta tömanta wi æmpoyongante öönädë inömö mëedia ooda ganca nöwæ ongonte batimpa. ² Ayæ anquedoidi öonompo æmæmpoque go mëa ganca inäni Wængongui weca në a ongönäni inänite atabopa. Mäninäni inänite tömengä todompeta nani ancade öonompo æmæmpoque go menceadea ganca pædæ godongä änanitapa. ³ Ayæ wacä anquedo inömö ogui waaqui iya täincade oodo inte nani badöincade näænique, Wængongui qui, ante nani iya täimpa gäänë ponte a ongongantapa. Mänimpa oodo inte nani badöimpa Wængongui nänö aacæ tæ containpa gäänë ongönimpa. Ayæ, Wængongui quinäni tömengä ingante apæneyönäni bitö ogui waaqui tancæbiimpa, ante cædinque adocä anquedo ingante wacä pönique nanguï ogui waaqui godongä ængantapa. ⁴ Ænte öonompo näænte ogui waaqui iya tangä ininque tæëmämämo Wængongui weca æipämoyedë Wængongui quinäni tömengä

ingante nāni apäenepāmo guëa adoyömö æipāmotimpa.
⁵ Ayä adocä anquedo iñömö ogui waaqui iya täincade äñ-
 inque iya täimoga gonga ænte eyede wëninque inguipoga
 iñömö wæantodongantapa. Wæantodongä ate detæbo
 tæi tæi tē goyö yedæ pōnī ānimpā. Yædæ yædæ nāinimpā.
 Ayä goinque gotimpa.

Todompeta nāni ancade

⁶ Ayä Wængonguī anquedoidi önompo æmæmpoque
 go mēa ganca iñāni todompeta nāni ancade önompo
 æmæmpoque go mencadea ganca nē næäināni inte
 todompeta öñone gö cædedinque we we öncæ cædāni-
 tapa.

⁷ Wængonguī anquedo tänocä iñömö tömengä todom-
 peta inte we we öngä ate yoguica gonga tönö wepæ
 adoyömö wempodente bai inguipoga iñömö tæ tæ wæän-
 impā. Tæ tæ wææ ate inguipoga iñömö pancabaa nanguī
 ömæ iñömö gonte batimpa. Awæncoo iñömö pancacooga
 incæ adobai nanguī incoo gonte wænimpā. Gaguimæncoo
 iñömö tömancoo gonte batimpa.

⁸ Wængonguī anquedo ayængä iñömö tömengä todom-
 peta inte we we öngä ate ñænæ onquiyabo emö bai
 gonga bæcodote bai iñonte wæantodönāni gäwapæn-
 tibaa tæi tæi guitimpa. Tæi tæi gui ate gäwapæntibæ
 iñömö pancatibaa incæ nanguī pōnī æpæ iñömö wepæ
 batimpa. ⁹ Ayä gäwapæntibæ cæncadëmæ inö quëwënāni
 iñömö pancadāniya incæ nanguī iñāni wænānitapa. Ayä
 ñænæ wipocoo pancacooga incæ nanguī wo cæwodincoo
 iñömö wo ewente guitimpa.

¹⁰ Wængonguī anquedo ayængä iñömö tömengä
 todompeta inte we we öngä ate ñænæ nēmö iñömö
 cadentato tica wodönote bai öñæde inö owodëmö incæ
 tæ wæäninque önoncooga iñömö pancacooga incæ
 nanguī æpænē iñömö tæi tæi guitimpa. Æpæ tayömö

adobai cæncadëmæ inö tæi tæi guitimpa ¹¹ Mäninëmö emöwo iñömö, Tí Nänëmö, ante nani änëmö impa. Nëmö tæi guiyonte nangui æpæ iñömö moncapæ bai ti nämæ batimpa. Waodäni tæiyænäni iñömö imæ ti nämæ bagaimæ bete wænänitapa.

¹² Wængongui anquedo ayængä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate nænque pancayömonga tente ba ate apäicä adobai pancayömonga tente ba adinque näna apäidino iñömö panca wëmö batimpa. Nëmoncoo iñömö pancadäniya incæ nangui inäni wo ewente badäni ate nani apäidino iñömö panca wëmö batimpa. Itädë iñonte tipæmpoga go mäa ooda ganca iñö mäa go mäa ooda ganca nænque ñäö apäidämai inimpa. Ayæ woyowotæ iñonte tipæmpoga go mäa ooda ganca iñö mäa go mäa ooda ganca apäicä tönö nëmoncoo apäidämai inänitapa.

¹³ Ayæ ayömote guingämöwæ öönädë gämænö pao pao godinque iïmai ante aa pecä ëñentabopa. “Inguipoga quëwënäni nani wæquinque. Nani wæquinque. Nani wæquinque impa, angantapa. Edæ Wængongui anquedoidi mënaa go adocanque inäni inte tömënäni todompeta inte we we öoncæ cädäni beyænque inguipoga quëwënäni iñömö nangui pöni wæwenguinäni bacädänimpa,” ante guingämöwæ angantapa.

9

¹ Wængongui anquedo ayængä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate wa nëmö öönädë inö owod-inque inguipoga tæ wæængainëmö ongö atabopa. Mänii nëmö ingante tadömengadænguipo ontatodë wi ænequi godonte inimpa. ² Wi ænequi æninque ontatodë wi ænecä ate tëëmancoo ta æitimpa. Mänii tëëmancoo ñænæ gongapamö tëëmancoo bai inimpa. Inique ii tëëmancoo tadömengadænguipo ontatodë ta æiyonte nænque

tönö öönæ wentamö pönü badaimpa. ³ Tëemancodë inö ñäwäi ta pönnique inguipoga inömwö wæññönänite wacä godö cæcä beyænque tömënäni täimö badinque emëñe inguipoga quëwënäni bai täë guiidäni badänitapa.

⁴ Ayæ tömënäni inänite, Inguipoga gaguimæncöo incæ gæpæñabocoo incæ awæncöo incæ pæcöo wo ëwënämaï iedäni. Wæætë waodänique önönemö inö Wængonguï nänö yewæmööi inte në yewæmönämaï ingainäni inänite adinque mīnitö tömënäni inänite godö cæmīni beyænque nantate wæcädänimpa, ante wacä angantapa.

⁵ Ayæ ñäwäiidi inänite edæ, Wænöedäni, änämaï ingä inte tömengä, Mīnitö wæætë tömënäni inänite önompö æmæmpoque apäicä ganca cæmīni beyæ nanguï pönü wæwencädänimpa, angantapa. Inique emëñe täë guii waocä nantate wæcä bai tömënäni nanguï pönü nantate wæwënäni inänitapa.

⁶ Mänīñedë waodäni, Æbänö cæte wænguimoo, ante anca cædinque wænämaï incädänimpa. Wæinëmönipa, ante änäni incæte ædö cæte wæmainänii.

⁷ Ayæ ñäwäiidi inömwö tontadoidi cabayoidi guëadö guëa cæte në godäni bai adobai ëmönänitapa. Tömënäni ocaboga awënë poganta odo inte badöninta bai wencädänitapa. Ayæ mäninäni awinca inömwö waodäni awinca bai ëmönänitapa. ⁸ Tömënäni ocaguï inömwö onquiyængä ocaguï bai encadinque tömënäni bagacoo inömwö nëöö бага bai engädänitapa. ⁹ Tömënäni tæcætawë inö täineta inte badöinta bai wææ mongænänitapa. Ayæ tontadoidi guëadö guëa wænoncæte ante cædinque änäni ate cabayoidi pogodo gote awoto bai wëä pönonte nanguï pönü ä bai ñäwäiidi inömwö adobai önonguënepæ pao pao godinque ämæ godänitapa. ¹⁰ Tömënäni önömiñæ incæ emëñe önömiñæmpa bai ëmiñænänitapa. Tömënäni nänü täë piñæmamo önömiñæ inö ëmiñænäni inte önompö æmæmpoque apäicä ganca godö cädäni beyæ waodäni

nangui pöni wæwänänitapa. ¹¹ Mäniñi ñäwäiidi iñömö awënë odeye ingante ëñente quëwänänitapa. Män- ingä tömënäni awënë iñömö tadömengadænguiipo iñömö quëwänäni inänite në aacä anquedo inongä inte tömengä ëmöwo ebedeo tededö, Abadoö, näni äwo i ayä, Në Wo Ëwengä, ante ëmongä ininque guidiego tededö, Apodiöö, ante pemönänipa.

¹² Täno näni wæquinque do iinque batimpa. In- cæte godömenque mempoga ganca nangui pöni näni wæquinque ayä baquinö angüënë.

¹³ Wængongui anquedo ayängä iñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate tedepämo tēñö ëñentabopa. Ogui waqui iya täimpa oodo inte badöimpa Wængongui weca mä ongompa. Mänimoga önömoncawä bai mäa go mäa mä ongöñömö mäniñömö tedepämo tēñö ëñentabopa. ¹⁴ Wængongui anquedo ayängä todompeta në näängä ingante iimañi angantapa. “Ñænä önonga Eopadatedö näni änonga iñömö anquedoidi mänaa go mänaa inäni iñömö në ñä cæyäninäni inänite bitö ñimpo cæe,” angantapa. ¹⁵ Edä mäninäni anquedoidi mänaa go mänaa inäni iñömö tömënäni mäninepo iinque ba ate mäniñi apäicä iñonte mäniönæ incæ mäniñi ooda iñonte dobæ näni cæquinque ante a ongöñönänite iimañi angantapa. Waodäni tömänäni iñömö mencabodäniya go adocabodäni quewëñönäni adocabodäni inänite minitö wænoncæminimpa, angantapa. Ayä ñöwo tömënäni inänite ñimpo cäcä ate tömënäni wænoncæte ante tao godänitapa. ¹⁶ Ayä tontadoidi iñömö cabayo mongäinäni inäni æpodänidö inäni, ante tee mampote dootiento miñöö ganca inänitapa. Mänimpodäni inänipa, ante ëñentabopa.

¹⁷ Botö wiimonte bai ayömo cabayoidi tönö në mongäinäni iñömö iimañi ëmönäni atabopa. Cabayo

Nänö Odömongainö 9:1835Nänö Odömongainö 9

në mongäinani iñömö tæcætawë inö tæineta nani wææ mongæntacoo pancataa opatawæ gonga gonte bai ëmontapa. Pancataa wentamö ëmontapa. Pancataa atopode nani ä bai wiñadæ ëmö bai ëmontapa. Cabayoidi ocabo iñömö nëöo ocabo bai encadänitapa. Tömënäni önöne inö gonga tönö täämä tönö atopode nani öo waadö tadedänitapa. ¹⁸ Mänii gonga tönö täämä tönö atopode iñömö mëmämoque go adopämoque nani wänömämocoo në tadedäni inte cabayoidi iñömö waodäni tömänäni mencabodäniya go adocabodänique quëwëñönäni adocabodänique inänite wänönäni wänänitapa. ¹⁹ Mäninäni cabayoidi tömänäni önöne inte tæi piñænte wänöninque adobaï tömänäni önömiñæ inte tæi piñænte wänönänipa. Edæ tömänäni önömiñæ iñömö tæntæ ocabo bai ëmiñænäni inte waodäni inänite pocänäni wänänitapa.

²⁰ Mänimämo wodonte nani wængaimämocoo beyæ ayæ wänämaï quëwënäni inte wæwënäni incæte tömänäni nani wënæ wënæ cægainö ante, Ancaa wæwente awædö, ante pönänämaï inäni inte ñimpo cädämaï inänitapa. Wæætë oodo inte padata inte bodonte inte dica inte awæmpa inte tömänäni nani badonte cönönincoo iñömö adämaï incoo incæte ëñänämaï incoo incæte dao dao godämaï incoo incæte tömänäni, Mönitö wængonguüidi inänipa, ante ædæ wæænte apænedinque ñimpo cädämaï inänitapa. Ayæ adobaï wënæidi inänite ædæ wæäninque, Mönitö mönitö wængonguüidi iminidö anguënë, ante ñimpo cädämaï inte apænedänitapa. ²¹ Ayæ mäninäni godömenque waodäni inänite piinte wänönäni inte tömänäni mii bete yewænäni inänipa. Nänöogängä inämaï iñongante towente cädönäni inte tömänäni awëmö ö ænänäni inänipa. Mänömaï godömenque cædinque tömänäni nani wënæ wënæ cægainö ante, Ancaa wæwente awædö,

ante pönänämaï inäni inte ñimpo cædämaï inänitapa.

10

Wængongui anquedo dadi ompointa guiyanta næængä

¹ Ayæ wacä anquedo në tæï emongä inte öönædë inö wæængä atabopa. Tömengä weocoo mongænte bai boguimancodë pöninge tömengä ocaboga tæcædæca inö daimë godämæ owotapa. Tömengä awinca incæ nænque bai apäidinqe tömengä önömënë incæ cobacadewæ gonga gonte emö bai emenengä ingantapa.

² Tömengä önönempo inö dadi ompointa ininta näni wi æmpodinta guiyanta næængä ingantapa. Tömengä önöwa tömëwa gäwapæntibaa cö cæwadinque tömengä dipæwa guiquënë ömaa cö cæwacantapa. ³ Mänömaï cö cæwadinque tömengä nëöö ii pepa bai nanguï pöni yedæ aa pecantapa. Aa peyongä detæbo önompo æmæmpoque go mëa ganca wæætë tæï téninqe tededänitapa.

⁴ Detæbo önompo æmæmpoque go mëa ganca inäni iñömö tededäni ëñëninge botö yewæmoncæ cætabopa. Tæcæ yewæmoncæ cæyömo öönædë inö tedepämo iïmaï ante tedecä ëñentabopa. “Iñæmpa önompo æmæmpoque go mëa detæbo näni tededö æbänö ante tededänii, ante wii ëñengui i ininqe bitö yewæmönämaï ie,” angantapa.

⁵ Wængongui anquedo botö adingä iñömö gäwapæntibaa tönö ömaa në a ongongä iñömö tömengä önompo tömempo öönædë inö pædæ æmpocantapa.

⁶ Tömengä tömempo pædæ æmpodinqe, Wængongui ëñëngä botö änö ante nöingä baquïnö anguënë, ante iïmaï angantapa. Edæ në wantæpiyæ cöwë quëwengaingä inte öönædë tömäa inguipoga tömäa gäwapæntibæ tömäa badöninge tömengä adobai öönædë owodäni tömänäni inguipoga quëwänäni tömänäni gäwapäa quingänö owodäni tömänäni inänite në badongaingä inte

tömengä emöwo apänedinque, Botö apänedö nöingä baquinö angüenë, ante në apä necä iñömö, “Mönö ee ongöñedë do iinque batimpa, angantapa. ⁷ Edæ Wængongui anquedo tömangä pönï iñömö tömengä todompeta we we öncæ cæyongante Wængongui nänö cæinënö ante wë wodonte bai nänö angainö ante ñowo iinque cæcæcäimpa. Wængongui ingante në cægäinäni tömengä beyæ në apänegäinäni iñönänite mäninö nänö cæinënö ante do apänegäingä inte Wængongui mäninö bai ñowo iinque cæcæcäimpa,” angantapa.

⁸ Ayæ öönæde inö tedepämo adöpämo do botö ëñenö ñowo wæætë botö imote iimaï angä ëñentabopa. “Wængongui anquedo në gäwapæntibaa tönö ömaa iñömö a ongongä weca godinque bitö tömengä önönempono dadi ompointa ininta nani wi æmpodinta nänö nææininta æe,” angantapa. ⁹ Angä ëñëninque Wængongui anquedo weca godinque botö tömengä ingante, Dadi ompointa guiyanta pönömi æmoe, ante äñömo tömengä wæætë botö imo, “Æe. Æëninque cæe. Bitö önöne da wëneyömi guiñëmæ bai wæeme pönï ingäimpa. Incæte yo mongænte ate cæncadë guiidique ti nä bacäimpa. Iinque cædente wæcæbiimpa,” angä ëñentabopa.

¹⁰ Wængongui anquedo önönempono dadi ompointa guiyanta æëninque botö ade cæntabopa. Önöne guiñëmæ bai wæeme pönï i incæte yo mongænte ate cæncadë guiidique ti nä badinque cædente wætabopa. ¹¹ Ayæ botö imote angantapa. “Wacä awënë nani cabo wacä awënë nani cabo incæ wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo incæ wadö nani tedecabo wadö nani tedecabo incæ wabæca wabæca nani awënë odeye cabo iñönänite bitö, Mäninäni inänite æbänö baquii, ante wæætë Wængongui beyæ apänecæbiimpa,” ante angantapa.

11

Wængonguī æbänö cæcää, ante mēnaa apænedapa

¹ Wacā botö imote, Tee manguimpa impa, ante cæwipa bai pædæ pönöningue ayæ botö imote, “Goe, angantapa. Wængonguī oncö tæiyæ waëmö oncönë godingue mänincö tönö, Wængonguī quī, ante nāni iya tāimpa tee mæe. Ayæ waodāni adoyömö ædæ wæænningue Wængonguī ingante, Bitö Wængonguī Awënë imidö anguënë, ante watapæ apænedāni iñömö æpodānidö inānii, ante tee mampute cæe. ² Wængonguī oncö tæiyæ waëmö oncönë tee mäningue yacö boyāa iñömö tee mänāmaī iē. Edæ mänincö boyāa wadāni oodeoidi ināmaī ināni inānite do godonte intapa. Mänināni edæ coadenta i doo apāicā ganca mänimpoga iñonte Wængonguī nänö tæiyæ waëmö quëwëñömö incæ wo ewente cæcædānimpā. ³ Ayæ botö imotedö ante, Botö æbänö cæboo, ante nē, Nö ante impa, ante apænedā iñonate botö godö cæquimo beyænque tömēna tæi pñænte badingue miido dootiento tetenta eönæ mänimpoönæ iñonte botö beyæ apænecædaimpa. Waodāni wæwente beyænque gömæ èmoncoo mongænāni bai tömēna adobaī gömæ èmoncoo mongænningue apænecædaimpa,” ante apænecä èñentabopa.

⁴ Wængonguī æbänö cæcää, ante nē, Nö ante impa, ante apænedā iñömö tömēna iñömö Wængonguī inguipoga Awënë iñongante tömengä weca odibowæ nāni äwæ mēwāa ongöwæ bai inapa. Ayæ tömengä weca yædo concædi tī wodönoincade mencædea ongoncade bai mänina iñömö adobaī inöna inapa. ⁵ Wadāni, Tömēna inate wēnæ wēnæ cæinēmopa, ante cædāni iningue tömēna wæætē nē pñinte cædāni inānite gonga wo tadete bai cædingue wænöna wæncædānimpā. Edæ, Tömēna inate wēnæ wēnæ cæinēmönipa, ante nē cædāni tömänāni

mänömaï wæncædänimpa. ⁶ Wængongui godö cæcä beyænque tömëna täi piñäna badinque, Wængongui beyä möna apæneyedë cöönæ cædämaï ingäimpa, ante cædinque öönädë tee mönete bai cæcædaimpa. Ayä täi piñäna inöna inte tömëna æyedëmë cæinëna incæ wæätë wæätë cæyönate æpæncöo tömancoo wepænque bacäimpa. Adobaï inguipoga tömäma quëwënäni inänite tömëna cæda ate quiëmë wænömämocoo incæ pö wënæ wënæ bacædänimpa.

⁷ Ayä tömëna, Wængongui æbänö cæcää, ante iinque apæneda ate babæcä bai mönö guiñnongä inte tadö-mengadænguipo inö tadinque tömëna inate guädö guëa cædinque täi ëmongä inte gänä cædinque wænogä wæncædaimpa. ⁸ Wænna ate tömëna baonque ñænængade näni quëwëñömö taadö iñömö öñoncædaimpa. Edæ Todömä iñömö quëwënäni wiwa cædäni bai ayä Equitobæ quëwënäni wënæ wënæ cædäni bai mäniï ñænængade näni quëwëñömö në quëwënäni iñömö adobaï wënæ wënæ cædänipa. Mäniï quëwëñömö adoyömö tömëna Awënë ingante awäa timpote wænönäni wængacäimpa. ⁹ Mëönaa go adoönæque go tæcæ itädë iñonte tömëna baö ini acæte ante pöninque wacä awënë näni cabo wacä awënë näni cabo incæ waodäni näni cabo waodäni näni cabo incæ wadö näni tedecabo wadö näni tedecabo incæ wabæca wabæca näni quëwencabo incæ waodäni nanguï inäni ponte tömëna baö acædänimpa. Ayä, Da wënämaï ingäimpa, ante wææ cæcædänimpa. ¹⁰ Tömëna iñömö Wængongui beyä në apænedina inöna inte inguipoga quëwënäni inänite nanguï äna wædinäni inte tömënäni ñowo wæätë watapæ tocædänimpa. Ininque tömëna mänömaï wænte öñöna ate tömënäni nanguï Yæ yæ todinque wacä ingä wacä ingä, Önonque æe, ante pædæ godönäni æncædänimpa.

¹¹ Mëönaa go adoönæque go tæcæ itädë iinque go

ate Wængongui edæ, Quëwencæmina, ante tömengä nänö guëmämämo quëwenguimämo woo öongacä ate tömöna iñömö wæætë miina badinque ængæ ganticæ-daimpa. Ængæ gantiyöna në adäni guiqüenë ancai guiñente wæcädänimpa. ¹² Ancai guiñente ayönäni tömöna öönæde inö tedepämo yedæ ante ëñencæ-daimpa. “Iñömö pö æeda,” angä ëñëninque tömöna öönæde inö boguimancodë æiyöna tömöna inate në piinte cædinäni edonque acädänimpa. ¹³ Tömöna æiyedë mäninädë goinque nanguï ocæ ocæ goquimpa. Tömënäni nänö quëwëñömö onconcoo bacoo iñonte pancaconga incæ nanguï onconcoo acapowate bogocæ tæ gowææn-guimpa. Ado goinque goyedë waodäni tiæte miido ganca wæncädänimpa. Ayæ miinäni quëwënäni ancai guiñën-
inque, Wængongui öönæde në quëwëmi imi inte bitö nö tæi piñænte imidö angüenë, ante wæcädänimpa.

¹⁴ Ayæ mempoga nänö wæquinque do iinque batimpa. Incæte godömenque adopoque nanguï pönö nänö wæquinque oo pönö bacæimpa.

Todompeta æmäwoya

¹⁵ Wængongui anquedo tömengä iñömö tömengä todompeta we we öongä ate öönæde inö wadäni nänö tedepämo yedæ tedinque iimäi änänitapa.

“Mönö Awënë Wængongui tömengä Codito tönö inguipoga Tæiyæ Awënë Odeyeda badinque wantæpiyæ cöwë aacædaimpa,” änänitapa.

¹⁶ Në aadäni në Picænäni iñömö bæinticoatodo ganca inäni mänimpodäni iñömö Wængongui weca tömënäni awënë tæ contaimpaa në tæ contadäni inte ñowo guidömëmæ ædæ wææninque Wængongui ingante, Bitö Awënë Wængongui imidö angüenë, ante watapæ apænedänitapa. ¹⁷ Ayæ iimäi apænedinque,

“Awënë Wængongui bitö adobique Tömää në Cædömi inte wëenëñedë do në quëwengaimi ïmi ñöwobi ïnömi ïmipa. Bitö nämä tæi pïñæmi inte ñöwo ædæmö në aabi ïnömi ïmipa,

ante adinque bitö ïmite waa ate pönente apænemönipa.

¹⁸ Wabæca wabæca nani quëwencabo incæ tömänäni quëwënäni ængui badänitapa.

Ayæ bitö ængui babi ïninque

në wængainäni ïnänite bitö apænte panguiönæ do batimpa.

Ayæ bitö beyæ në apænedönäni ïñömö bitö ïmite në cædönäni ïñönänite

tömënäni ïnänite bitö, Minitö cædi beyæ paga cæbo æncæminimpa, ante bitö godonguiönæ dobæ batimpa.

Ayæ bitö quinäni ïñönänite bitö ëmowo ante bitö ïmite në ëñente cædönäni ïñönänite

awënë bai ïnäni incæ önönänique ïnäni incæ tömänäni ïnänite bitö, Minitö cædi beyæ paga cæbo æncæminimpa, ante bitö godonguiönæ dobæ batimpa.

Ayæ inguipoga quëwënäni ïnänite wadäni në wo ëwente cædönäni ïñönänite bitö wo ëwente cæquiönæ do batimpa.”

¹⁹ Ayæ öönädë inö Wængongui tæiyæ waëmö oncö odemö wibænetapa. Wibæneyö Wængongui, Waodäni æbänö cæte botö tönö godongämæ waa cæte quëwencæðänimpa, ante odömoncæte ante nänö yewæmongainca nani da wencaincade ïñömö mänincönë mä ongoncade atabopa. Ayömote yædæ yædæ näinimpa. Yedæ pöni änimpa. Detæbo tæi tæi tēñö yedæ pöni änimpa. Goinque gotimpa. Ayæ yoguica cöönæ bai nangui cæte wæænimpa.

12

Onquiyængä tönö dadagöö nani änongå

¹ Wængonguï, Mä pöni odömömo adinque ëñencädän-
impa, ante cædinque öönæde inö waëmö pöni badongä
a owo atabopa. Edæ onquiyængä iñömö nænque inte
weocoo wëñate bai mongæñongä apäicämo incæ tö-
mengä cæncadëwa äñömengadæwa inö impa. Tömengä,
Awënë poganta, ante tipæmpoga go mëa nëmöidi inte
godämæ badöinta wencacantapa. ² Mäningä onquiyængä
yädëmadä ënengä iñongante wëñængä ëñacæ cæcä wæte
wædinque wëñæ nantate Yæ yæ wæcantapa.

³ Ìniquè Yæ yæ wæyongante öönæde inö mä pöni
Wængonguï nänö badöi wadö bai badöi a owo atabopa.
Edæ ñænængade obe bai dadagöö nani änongå opatawæ
ëñacä inte tömengä ocabocoo önonpo æmæmpoque go
mencaa encacä inte mäniï ocabocooga awënë pogantacoo
önonpo æmæmpoque go mentaa wencacä ingantapa. Tö-
mengä önonmoncawæ adobai önonpo tipæmpoga ocabo-
cooga encacä ingantapa. ⁴ Tömengä önoncaimïñænca
picæ cæmiñæniquè öönæde owodäni nëmöidi incæ pan-
cadäniya incæ nanguï inäni inänite wææntodongä ingui-
poga tæ wæænänitapa. Onquiyængä oo pöni iñongante
dadagöö, Wëñængä ëñacä ate cæncæboimpa, ante tö-
mengä weca a ongongantapa.

⁵ Onquiyængä wëñængä onguiñængä ingante mangä
iniquè tömengä iñömö nänö Awënë baquinque pæcan-
tapa. Tömengä iñömö tæiyæ awënë tömengä nempo
quëwënäni inänite aacä bai adobai tömämæ quëwënäni
inänite, Ìimai cædäni, ante aacæcäimpa. Mäningä on-
quiyængä wëñængä ingante wacä ö ænte Wængonguï
weca ayæ tömengä nänö aacæ tæ contayömö mäniñömö
ænte mäicä æicantapa. ⁶ Mäniñö bayonte wäänä iñömö
önömæca iñömö wodii gocantapa. Tömengä beyæ ante

Wængongui nänö eyepæ cæyömö mäninömö wodii go-cantapa. Mäninömö miido dootiento tetenta eönæ män-impöönæ inonte tömengä quëwente beyæ cænguï eyepæ pönönäni cæncæcäimpa, ante Wængongui tömengä nänö owoyömö ante do badongantapa.

⁷ Mäninödë edæ öönädë inömö guëadö guëa cæte wænönänitapa. Wængongui anquedo Miiguedo nani angaingä inömö tömengä wadäni anquedoidi awënë inongä ingampa. Tömengä tömënäni tönö dadagöö ingante wido cæcæte ante cæyönäni dadagöö wæätë tömengä anquedoidi tönö wæatedö wæätë guëa cädäni incæte ⁸ tömënäni ædö cæte gänä cæquïnänii. Edæ ædö cæte öönädë inömö ayæ quëwenguïnänii, ante tömënäni inänite wido cädänitapa. ⁹ Tömënäni inömö ñænængade dadagöö ingante wido cæte wææntodönänitapa. Mäningä dadagöö inömö wëenënedë tæntæ ingaingä inte tömengä ëmowo Wënæ Tatäna mëwoga ëmongä ingampa. Adocä, Inguipoga quëwënäni tömänäni oda cæcædänimpa, ante në wapiticæ ænte mäocä ingampa. Tömengä ingante ayæ tömengä anquedoidi inänite ingui-poga inömö wido cæte wææntodönänitapa.

¹⁰ Ayæ ate öönädë inö tedepämo yedæ ante iümai ä ëñentabopa.

“Nöwoönæ mönö Wængongui mönö imonte, Minitö botö æmäwo æmo beyænque quëwenguimini, ante tömengä nänö cæönæ batimpa.

Ayæ tömengä nänö täi pñænö ñöwoönæ ba inique tömengä adobai Tæiyæ Awënë Odeye ñöwoönæ bacäimpa.

Ayæ tömengä nänö apænte ængaingä mönö Codito adobai nämä täi pñænongä inte në angä bacäimpa.

Nänö Odömongainö 12:11 44 Nänö Odömongainö 12:14

Wәнæ guiquēnē mönō tōniñadāni inānitedō ante, Wәнæ wәнæ cädānidō anguēnē, ante wapiticæ apānete ānewēnongā ingampa.

Woyowotæ incæ itædē incæ mönō Wængonguī weca a ongöninque

tōmengā mänināni inānitedō ante nē wapiticæ ānewēnongā iñongante tōmengā ingante inguipoga iñömō wææntodönāni wæængantapa.

¹¹ Wængonguī Codotedo wepæ tōmengā nänö wænte godongaimæ beyænque tæi emönāni badinque mönō tōniñadāni iñömō wәнæ ingante gänā cädānitapa. Ayæ, Wængonguī æbänö cæcää, ante tōmēnāni nāni apænedō beyænque tōmēnāni tæi emönāni badinque wәнæ ingante gänā cädānitapa.

Wadāni tōmēnāni inānite Wængonguī beyæ wænoncæ cæyönāni tōmēnāni,

Mönitō guiñēnāmai wæncæmönimpa, ante nē änāni inānitapa.

¹² Mänömai beyæ mīnitō öönædē iñömō nē quēwēmīni inte watapæ tocæmīnimpā.

Wamīni guiquēnē inguipoga iñömō æpæntibædē iñömō nē quēwēmīni inte mīni wæquinque ingæimpā.

Edæ wәнæ mīnitō weca wææ pō quēwengäimpa.

Tōmengā nänö wo ewenguinö oo pōni impā, ante eñente beyænque äingā pōni bacampā.

Mänömai beyæ mīnitō guiñenguimāmo baquinque impā.”

Mänömai ante yedæ angā eñentabopā.

¹³ Ayæ dadagö, Botö imote inguipoga iñömō wido cæte wææntodönāni adī wædō, ante wædinque onquiyängā ingante wēñängā onguiñängā nē mäningā ingante bæi ongoncæte ante togængantapa. ¹⁴ Incæte Wængonguī, Önömæca iñömō bitō beyæ botō cæyömō pao pao gocæbiimpā, ante cædinque ñænængade

guingämöwæ önonguënepæ bai tipænguënepäa pönö badongä enguënepænte bai onquiyængä bacantapa. İninque onquiyængä, Tæntæ botö imote bæi ongönämaı incæcäimpa, ante Wængongui önömæca tömengä beyæ nänö cæyömö pao pao gocantapa. Mëa go adoque tæcæ wadepo iñonte tömengä mäniñömö quëwente beyæ nänö cængui eyepæ ænte cænguiñömö gocantapa. ¹⁵ Ayæ, Onquiyængä ingante æpæ quingæ mangui bai bæ ta tæi guicæcäimpa, ante cædinque dadagöö tömengä önöne inö önö bai æpæ towæ tadonte bai tao godecantapa. ¹⁶ Dadagöö towæ tadonte bai nänö tao godepæ quingæ pönö onguipo incæ onquiyængä beyæ ante cædinque wi ænete cæyö ada guipæntapa. ¹⁷ Ada guipæ adinque dadagöö iñömö onquiyængä ingante godömenque ængui badinque wadæ godinque, Mäningä onquiyængä wënäni incæ wadäni inänite guëa cæte wænonguımo, ante gocantapa. Tömënäni Wængongui nänö, İımaı cæedäni, ante wææ angainö ante në ëñente quëwënäni inte, Itota æbänö cæcää, ante në apænete quëwënäni inönäni iñömö mäninäni mäningä onquiyængä wënäni iñönänite dadagöö, Wænoncæboimpa, ante gocantapa.

13

Mënaa mönö guiñënöna

¹ Ayæ dadagöö æpæntibæ yæwedeca ëmönaiya iñömö ponte a ongongantapa.

Ayæ babæcä bai në guiñënongå iñömö æpæntibædë quëwente ta pönongä atabopa. Mönö guiñënongå tömengä ocabocoo önompo æmæmpoque go mencaa encacä inte tömengä önömoncawæ önompo tipæmpoga ocabocooga inö encacä ingantapa. Awënë pogantacoo tipæmpoga ganca tömengä önömoncawäa da da wencate encacantapa. Ayæ Wængongui ëmöwo incæ wiwa babæ

wapiticæ ante äniwoi tömengä ocabocooga tömancooga inö yewæmonte encacä ingantapa. ² Mäningä mönö guiñëongä botö në adingä iñömö mẽne bai ëmönongä incæte tömengä önöwa oto önöwa bai ëwacä inte tömengä önöne nëöo önöne bai ënecä atabopa. Ayæ dadagöö nämä nänö tæi piñænö ante mönö guiñëongä ingante pædæ godöningue tömengä nänö aacæ tæ contaimpa pædæ godongä ænte tæ contadinque mönö guiñönongä në awënë badinque, iïmai cæedäni, ante nangui angä bacantapa. ³ Ayæ mönö guiñëongä adoque ocaboga ämocate wæncæ cæcä bai ingaingä incæte gämæ cæcate ingantapa.

Tömämæ quëwënäni mönö guiñëongä ingante adinque ancai guiñëningue tömänäni tömengä miñæ godänitapa. ⁴ Dadagöö godö cæcä beyænque mönö guiñëongä iñömö awënë badinque dadagöö bai në angä do bacä impa, ante adinque tömänäni dadagöö ingante, Bitö Awënë Wængongui bai imidö angüënë, ante apænedänitapa. Adobai mönö guiñëongä ingante, Bitö Awënë Wængongui bai imidö angüënë, ante apænedänitapa töö. Mäninö ante godömenque iïmai äninque, “Æcänö mönö guiñëongä bai ingä iñömö edæ dæ angampa. Æcänö tömengä ingante guëadö guëa cædinque tæi ëmonte gänä cæquingä.”

⁵ Dadagöö godö cæcä beyænque mönö guiñëongä iñömö nämanque pönente änewëongä badinque Wængongui ingantedö ante babæ wapiticæ ante änewëningue, Botö Wængongui bai imopa cæminii, änewëongantapa. Ayæ awënë badinque në angä badingä inte mönö guiñëongä iñömö coadenta i doo apäicäa mänimpoga iñonte, iïmai cæedäni, ante aacantapa. ⁶ Ayæ tömengä mäniñedë Wængongui ingantedö ante wænæ wænæ babæ wapiticæ ante änewëongä inte Wæn-

gongui emöwo ante tömengä nänö quëwëñömö ante babæ wapiticæ ante änewëñongantapa. Tömëñäni öönädë në quëwëñäni inänitedö ante adobaï babæ wapiticæ ante änewëñongantapa. ⁷Tömengä Wængongui quinäni inänite guëadö guëa cæcæcäimpa, ante cæd-inque dadagöö godö cæcä beyænque tömengä nämä täï piñængä badinque tömëñäni inänite täï emongä inte gänä cæcantapa. Ayæ dadagöö godö cæcä beyænque mönö guiñëñongä iñömö waodäni nani cabo waodäni nani cabo incæ wacä awënë nani cabo wacä awënë nani cabo incæ wadö nani tedecabo wadö nani tedecabo incæ wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo iñönänite tömengä tömänäni awënë badinque tömëñäni inänite, ïmaï cæedäni, ante në angä bacantapa.

⁸ Mänömaï beyæ tömämaë quëwëñäni iñömö tömengä ingante, Bitö Awënë Wængongui bai imidö angüënë, ante apænecædänimpa. Wængongui inguipoga nänö badöñedë, Botö Codotedo ingante do wänönäni wæncæcäimpa, ante do angacäimpa. ïngä Codotedo, Nani quëwenguinta, ante nänö yewæmongaintaa ædänidö emöwo yewæmönämaï inäni iñömö tömëñänique mönö guiñëñongä ingante, Bitö Awënë Wængongui bai imidö angüënë, ante apænecædänimpa.

⁹ Në ëamonca imïni inte ëñëedäni.

¹⁰ “Æcämenque ingante ante apænedinque Wængongui,
Ao bæi ongonte tee mönete bai cæedäni, angä
ïn-inque

tömengä ingante do bæi ongonte tee mönecædänimpa.

Æcämenque ingante ante apænedinque Wængongui, Ao
yaëmenca wänömiñi wæncæcäimpa, angä in-
inque

tömengä ingante do yaëmenca wänönäni
wæncæcäimpa.”

Mänömaï beyäë minitö Wængongui quimini iñömö wæntæye inämaï inte ee cæcæminimpa. Edæ tömengä ingante godömenque wede pöncæminimpa.

¹¹ Ayäë ate wacä babæcä bai në guiñëongä guiquënë onguipodë quëwente ta pöñongä atabopa. Codotedoidi önömoncawæ mëwäa näni ëmoncadö bai tömengä adobaï encacä ingantapa. Incæte tömengä dadagöö bai tede-cantapa. ¹² Mönö guiñëongä tänocä pöningä nänö änö beyænque ayængä pöningä iñömö awënë badinque tänocä beyænque äninque, Iïmaï cædäni, ante në aacä ingantapa. Tänocä pöningä mönö guiñëongä ämocate beyäë në wæncæ cæcä incæ wæætë gämæ cæcadingä iñongante ayængä pöningä iñömö tömämæ quëwënäni inänite angä ëñëninque tömänäni tänocä pöningä ingante, Bitö Awënë Wængongui bai imidö angüënë, ante apænedänitapa. ¹³ Mäningä mönö guiñëongä ayængä pöningä, Mä pönï cæbo adinque ëñencædänimpa, ante cædinque badongampa. Ayäë godömenque mä pönï cæcä beyænque waodäni edonque pönï ayönäni öönædë inö incæ gonga inguipoga wææ adänitapa.

¹⁴ Mönö guiñëongä tänocä pöningä nänö änö beyænque tömengä weca mä cædinque ayængä pöningä iñömö tömämæ quëwënäni inänite oda cæte näni goquïnö ante mäocä godänitapa. Edæ tömënäni inänite äninque, Mönö guiñëongä yaëmenca guiiyömö wæætë gämæ cæcate në miiingä quëwengä nänö ëmönö bai adobaï badöedäni, angä ëñente badonte concædänitapa. ¹⁵ Mönö guiñëongä ayængä pöningä iñömö eyepæ cædinque mönö guiñëongä tänocä pöningä nänö ëmönö bai näni badöninca incæ, Tedecæcäimpa, ante cæcä ate mäninca incæ oo guëmangantapa. Tömënäni näni badöninca ante waodäni Baa äninque, Bitö Awënë Wængongui bai imidö angüënë, ante apænedämaï

inäni inänite mäninca incæ ä beyænque wænönäni wænänitapa.

¹⁶ Ayæ awënëidi bai inäni incæ önönänique incæ mäincoo eädäni incæ mäincoo ömæpodäni incæ wacä godonte æningä beyænque në cæte quëwënäni incæ nämanque cæte quëwënäni incæ mäninäni tömänäni inänite tömengä nänö änö beyænque önompo tömempo inö yewæmöinäni badänitapa. Wæætë önompo tömempo inö yewæmönämaï inäni inte tömënäni önönemö inö yewæmöinäni badänitapa. ¹⁷ Tömengä nänö yewæmöi yewæmönämaï inäni guiquënë tömënäni mäincoo ædö cæte godonte ænguänäni. Ædö cæte godonte ænäni weca gote tömënäni mäincoo ini godonte ænguänäni. Ayæ mäninö ante yewæmöi iñömö mönö guinönongä tänocä pöningä emöwo impa. Wii tömengä emöwo yewæmonte i bai tömengä emöwo ante beyæ, Æpodö i, ante yewæmonte impa.

¹⁸ Mäninö ante eñencæte ante näni eñenö ante eyepæ encadäni inte eñencædänimpa. Ocai në encacä ininque, Mönö guinönongä tänocä pöningä nänö, Æpodö i, ante eñencæte ante cæcæcäimpa. Edæ tömengä, Æpodö i, ante waocä, Æpodö i, ante adopo impa. Tömengä nänö, Æpodö i, ante teitiento teitenta i tei impa.

14

144.000 ganca inäni näni ämotamini äinö

¹ Ayæ botö ayömote Wængonguï Codotedo änanquidi iñömö Tiöno näni anquidi mäniñömö a ongongä atabopa. Tömengä weca waodäni tiento coadenta i coatodo miido ganca inäni inte Wængonguï Codotedo emöwo adobai tömengä Mæmpo Wængonguï emöwo näni önönemö inö në yewæmöinäni inte a ongönäni atabopa. ² Ayæ botö eñeñömote öönädë inö tedepämo ante ñænæ tēñabo ante bai detæbo eyequei tē bai eñëninque adobai waodäni

näni adapate näni ampoque inte täiyänäni ampoyönäni ante bai tedepämo të ëñentabopa. ³ Tiento coadenta i coatodo müdo ganca inäni inömo mä äninque waa ämotamini ante äñanitapa. Wængongui nänö aacæ täe contaimpa gäänë ämotamini äñönäni miinäni quëwänäni mäa go mäa ganca inäni në aadäni në Picänäni tönö ëñänitapa. Tiento coadenta i coatodo müdo ganca inäni inguipoga quëwänäni tönö adoyömo quëwänäni, Godonte ämo beyänque quëwenguimini, ante Wængongui nänö në äñinänique ii ämotamini äinö ante ëñente ancädänimpa. Wadäni guiquënë ædö cæte ëñente anguinäni.

⁴ Inäni inömo Wængongui ingante ante waëmö quëwencämönimpa, ante cædinque, Onquiyängä, ante në towänämaï ingainäni inänipa. Ininque tömönäni Wængongui Codotedo ædönö gocä tömengä miñä cöwë godänipa. Tömönäni waodäni tönö adoyömo quëwänäni Itota, Botö wepä beyänque quëwenguimini, ante tömönäni inänite ængacäimpa. Täno amiña bayedë tä pedinque minitö, Wængongui qui baquimpa, ante mini cönöni bai mäninäni adobai Wængongui quinäni badinque Wængongui Codotedo quinäni inänipa. ⁵ Adodäni cöwë babæ änämaï inäni ininque wadäni ædö cæte tömönäni inänitedö ante, Babæ änänipa, ante anguinäni. Tömönäni edæ cöwë wänæ wänæ cädämaï inänipa töö.

Wængongui anquedoidi mänaa go adocanque näni änö

⁶ Ayä Wængongui anquedo wacä inömo öönädë inö pö pao pao gocä atabopa. Inguipoga në quëwänäni inänite wabæca näni quëwencabo wabæca näni quëwencabo incæ waodäni näni cabo waodäni näni cabo incæ wadö näni tedecabo wadö näni tedecabo incæ wacä awënë näni cabo wacä awënë näni cabo inönänite anquedo tömänäni inänite Wængongui wantæpiyæ cöwë nänö

watapæ apænedö ante ëñencæðänimpa, ante apænecæte ante pongantapa. ⁷ Mäningä Wængongui anquedo iñömö yedæ iimaï äninque, “Wængongui apænte nänö anguiönæ do iinque bayonte mäniönæ tömämini mini cægäinö ante tömengä apænte ancæcäimpa. İninque tömengä ingante guiñëninque ee aedäni. Adobaï tömengä ingante waa aedäni. Tömengä edæ öönædë incæ inguipoga incæ æpæntibæ incæ æpæ tayömö incæ tömää në badongaingä ingante minitö, Bitö Awënë Wængongui imidö anguënë, ante ædæ wæëninque watapæ apæneedäni. Mäninque ämopa,” angantapa.

⁸ Mäningä Wængongui anquedo gocä ate wacä Wængongui anquedo ayængä pöninque iimaï angantapa. “Babidönia nani äñömö do wo ëwente batimpa. Babidönia nani waëmö quëwëñömö i incæte do wo ëwente ba aedäni. Mäniñömö në quëwënäni wënæ wënæ cæðinäni iñömö onquiyængä në towengä bai cæðinque biinömæ bete quidi quidi dowæninque towencæðänimpa, ante ti nämæ godonte bai cæðänipa. Tömënäni mänömaï godö cæðäni beyænque wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo wæætë wënæ wënæ cæðänitapa. Mäninque ämopa,” angantapa.

⁹⁻¹⁰ Ayæ mäningä Wængongui anquedo gocä ate wacä Wængongui anquedo tömengä pöninque yedæ iimaï angantapa. “Mönö guiñënongä tänocä pöningä ingante æcänö, Bitö Awënë Wængongui bai imidö anguënë, ante apænecäa. Ayæ tömengä nänö emönö bai nani badöninca gäänë ædæ wæëninque æcänö apænecäa. Wængongui tömënäni inänite nanguï piincæcäimpa. Tömënäni önompo incæ önönemö incæ mönö guiñënongä nänö yewæmöi në yewæmöinäni adinque Wængongui adobaï tömënäni inänite nanguï piincæcäimpa.” Äninque Wængongui

anquedo godömenque apä necantapa. “Mäninäni Wängongui biinömä nänö piimä becädänimpa. Mänimänque äninque tömengä nänö piinte owätadé pe ñiñängantapa. Mänimänque në bete bai inäni iñömö nangui pöni wawencädänimpa. Wängongui täiyä waemö anquedoidi weca ayä Wängongui Codotedo weca gonga bæcoyömö atopode näni öo wadö gonga bæcoyömö öo wayömö mäniñömö iinäni ämäwo gonte ba bai nangui wawencädänimpa,” angantapa.

¹¹ “Ayä tömənäni gonga bæcoyömö mäniñömö wawëñönäni näni wawëmämo täämä bai cöwë æicöompa. Woyowotä incæ itädé incæ mäniinäni edæ guëmänämaï incädänimpa. Tömənäni iñömö, Mönö guiñëongä tänocä pöningä weca ædæ wæäninque, Bitö Awënë Wängongui bai imidö angüënë, ante në apänedäni inäni. Ayä tömengä nänö emönö näni badöinca gäänë ædæ wæäninque në apänedäni adobai tömengä emöwo nänö yewämöi në yewämöinäni inte mäniinäni tömänäni wantäpiyä mänömaï guëmänämaï inte wawencädänimpa. Mäninque ämopa,” angantapa.

¹² Mänömaï beyä minitö Wängongui quimäni iñömö tömengä nänö, iimaï cädäni, ante nänö wææ angainö ante ëñente cädömini inte ayä Itota ingante godömenque wede pönemäni inte minitö wëntäye inämaï inte ee cæcæminimpa.

¹³ Ayä ate botö öönädé inö tedepämo iimaï ante ëñentabopa. “Bitö iimaï yewämöe,” angantapa. “Ñowo ganca ayä ate Awënë Itota ingante pönente në wänäni inte tömənäni näni toquinque.”

Ante añongä Wängongui Täiyä Waemö Önöwoca, “Ao ämopa, angampa. Näni toquinque ingäimpa. Tömənäni näni nangui cægainö ñimpo cæte guëmancädänimpa. Edæ tömənäni näni waa cægainö öönädé iñömö edonque pöni acäimpa,” ante angantapa.

Inguipoga quëwënäni beyæ amiña bai bacæimpa

¹⁴ Ayæ botö ayömo näämænta boguimä mä owo atabopa. Adocanque Waocä ëñagaingä ingä bai iñömö mänii boguimäa tæ contacä atabopa. Tömengä ocaboga awënë poganta oodo inte badöinta encacä inte tömengä nänö önönempo yaëmë bai waingamë idämæ engamë næængä atabopa. ¹⁵ Ayæ ate wacä anquedo Wængongui oncö tæiyæ waëmö oncönë ta pöninge boguimäa në tæ contacä ingante iümai yedæ ante aa pecantapa. “Inguipoga quëwënäni botö imote në wede pönente waa cædönäni iñömö në minte pæmö bai inäni inte tömënäni nani to amiña bayedë bai impa. Wadæ wadæ pinöninge nani ö æñedë bai do bayonte bitö yaëmë bai bitö nææi ænte gote mäninäni inänite wadæ wadæ pinonte bai cædinque ö æe.” ¹⁶ Angä ëñëninge boguimäa në tæ contacä gote inguipoga iñömö tömengä yaëmë bai nänö nææi inte wadæ wadæ pinonte bai cædinque tömänäni në minte pæmö bai inäni inänite ö ængantapa.

¹⁷ Ayæ öönædë iñömö Wængongui oncö tæiyæ waëmö oncönë ongonde ta pöninge wacä anquedo adobai yaëmë bai waingamë idämæ engamë nææente pongantapa. ¹⁸ Tömengä pongä ate Wængongui anquedo wacä pongantapa. Wængongui oncö tæiyæ waëmö oncönë, Wængongui qui, ante iya tæe, ante në änogä inte nani iya täimoga gäänë ongöninge ta pöninge yaëmë bai waingamë idämæ në engamë næængä ingante iümai yedæ apænecantapa. “Inguipoga tömäo në wënæ wënæ cædäni iñömö yowecoo bai inänipa. Mäninäni yowe ite bayedë bai inäni adinque bitö yaëmë bai bitö nææi ænte gote yowecoo wangö tadampote gæte bai cædinque tömënäni inänite cæe.”

¹⁹ Angä ëñëninge Wængongui anquedo inguipoga iñömö tömengä yaëmë bai nänö nææi inte wangö

tadampote cædinque yowecoo gædäni bai tömengä nê wênæ wênæ cædäni inänite adobai cæcantapa. Ayæ yowepæ ante ñænængade nani pinä pinä gawate cæincadedê yowecoo wææntodonte bai cædinque tömengä wênæ wênæ cædäni inänite Wængonguï piinte nänö päiñömö wido cæcantapa. ²⁰ Mänii tömënäni yowecoo ænte pinä pinä gawate cæincade iñömö tömënäni nani quëwëñömö yabæca ongompa. Mäniñömö tömënäni inänite pinä pinä gawate bai cædänitapa. Cæyönäni tömënäni wepæ nanguï pönï gotimpa. Cabayo goto winediñömö æi ganca tömënäni wepæ mäninganca æi godinque todee tiento quidömetodo ganca mäninganca nanguï pönï wepæ gotimpa.

15

Tiæte ganca nani wæwenguimämo pompa

¹ Ayæ botö ayömote Wængonguï ñöwo wæætê mä pönï odömömo adinque ëñencädänimpa, ante cædinque öönädê inö bamönengä pönï badongä a owo atabopa. Wængonguï anquedoidi önompo æmæmpoque go mënaa inäni iñömö öönädê ongöñönänite tömënäni inänite, Minitö cæmiini beyænque waodäni nani wæwenguimämocoo önompo æmæmpoque go mempoga pongæimpa, angä ëñente ænte pönänitapa. Mänii wæwëmämocoo æmæwo ba adinque Wængonguï nänö ænguï pan-guimämo eyepæ bapa.

² Ayæ æpæntibæ iñömö awocawænta ëmö bai adinque botö mänintibæ tönö gonga guëa wempodente bæco atabopa. Adotibæ yæwedeca waodäni mä ongönänipa. Mäninäni iñömö mönö guiñëngä ayæ pöningä ingante ante ayæ tömengä nänö ëmönö bai nani badöninca ante Baa äninque tömënäni tæi ëmonte gänä cædäni inänitapa. Adodäni tömengä ëmöwo ante, Æpodö i, ante Baa ante

yewämönämaï inäni atabopa. Wængongui tömënäni inänite adapate näni ampoqui godongä änte näæante a ongönänipa. ³ Tömënäni a ongöninque Wængongui ingante në cægaingä Möitee wodi ämotamini nänö angainö ante ayæ Wængongui Codotedo ämotamini nänö againö ante iïmaï ämotamini änänipa.

“Awënë Wængongui bitö adobique Tömää Cægaïmi inte bitö mä cædö iïnömö waëmö pönï inönö angüënë.

Bitö tömämæ quëwënäni Tæiyæ Awënë Odeyebi imidö angüënë.

Quiëmë cædinque bitö në nö cæbi imipa.

⁴ Awënë ëñëmi, Æcämë bitö imite guiññänämaï inguingää. Ayæ bitö ëmowo ante pönente æcämë waa adämaï inguingää.

Edæ bitö adobique tæiyæ waëmö imipa.

Tömää bitö nö cædinö edonque pönï ba adinque

wabæca wabæca näni quëwencabo tömänäni bitö weca ponte ædæ wææninque

bitö imi, Bitö Awënë Wængongui imidö angüënë, ante ancædänimpa.”

⁵ Ayæ ate botö ayömote öönædë iïnömö Wængongui tæiyæ waëmö oncö incæ æmontaicö bai inte tömengä nänö nänënë owocö iïnömö wi ænete bayö atabopa.

⁶ Wængongui anquedoidi önompo æmæmpoque go mënaa inäni mänincönë ongonte ta pönänitapa. Tömënäni cædäni ate waodäni näni wæwenguimämo iïnömö önompo æmæmpoque go mempoga pongæimpa. Tömënäni weocoo waëmoncoo nino näni ancoo nãö bai ëmoncoo mongænäni inänipa. Tömënäni tæcætawë inö pacadeyænta oodo inte näni badöinta mongæënëmæinäni inänipa.

⁷ Ayäë miinäni quëwënäni mënaa go mënaa iñönäni adocanque Wængongui anquedoidi önompo äëmæmpoque go mënaa inäni iñönänite owætacoo adotaque adotaque pædæ godongä äënanitapa. Mänintacoo önompo äëmæmpoque go mentacoo iñömö oodo inte näni badöintacoo inte Wængongui në wantæpiyäë cöwë quëwengängä ingä nänö ængui pämämo eyede ënentapa. ⁸ Wængongui nänö nää apäidö beyäë ayäë tömengä nänö täi piñämämo beyäë tömengä täiyäë waëmö oncönë iñömö täämämo eyede mäë ongompa. Ayäë Wængongui anquedoidi önompo äëmæmpoque go mënaa inäni cädäni ate waodäni näni wæwenguimämo ante önompo äëmæmpoque go mempoga näni wæwenguinganca iinque baganca æcämenque incæ Wængongui täiyäë waëmö oncönë guidämaï incädänimpa.

16

Wængongui nänö ængui panguintacoo

¹ Ayäë ate Wængongui täiyäë waëmö oncönë inö tedepämo yedæ tē ëñentabopa. Në angä iñömö Wængongui anquedoidi önompo äëmæmpoque go mënaa inäni inänite, “Goedäni, äninque, Wængongui owætacoo nänö ængui panguintacoo önompo äëmæmpoque go mäa ganca incoo nääente gote inguipoga iñömö gao cädäni,” angä ëñentabopa.

² Wængongui anquedo tänocä godinque tömengä owætadë ënë incæ inguipoga gao cæcantapa. Gao cæcä ate mönö guññongä ayäë pöningä nänö yewämöi në yewämöinäni inte tömengä nänö ëmönö bai näni badöinca gäänë ædæ wæäninque apänedäni iñönänite tömënäni ayaa nantai nömäi tömäo baadinque nantate wädänitapa.

³ Wængongui anquedo ayæ nê gocä tömengä owætadê ënê incæ æpæntibæ cæncadëmæ gao cæcä ate mänimæ iñömö do wænïnäni wepæ bai bayonte mänintibädê quëwënanäni tömänäni wænänitapa töö.

⁴ Wængongui anquedo ayæ nê gocä tömengä owætadê ënê incæ æpænê tömänonga gao cædinque æpæ tayömö tömäñömö gao cæcä ate mänimæ tömämæ wepæ batimpa. ⁵ Ayæ ate Wængongui anquedo æpæ tömämæ beyæ nê angä inte iïmai apæ necä ëñentabopa.

“Mönö Tæiyæ Waëmö inömi ëñëmi, bitö wëenëñedê do nê quëwengäimi iïmi ñöwobi adobi inömi iïmipa.

Mänömai tömënäni inänite apænte ante päninque bitö nö cædinque apænte pänimi iïmipa.

⁶ Edæ bitö quïnäni tönö bitö beyæ nê apænegaïnäni inänite wænönäni ate tömënäni nê wænäni wepæ näate bagadänimpa.

Bitö wæætê nê wænonte näate badäni nani cægaï beyæ wepæ godömi begadänimpa,” angantapa.

⁷ Ayæ Wængongui quï, ante nani iya täimoga inö tede-pämo tē ëñentabopa. “Ao ämopa. Awënê Wængongui bitö adobique Tömää Cægäimi inte, iïmai pancæboimpa, ante bitö apænte angainö bai cædinque tömënäni inänite päninque bitö cöwë nö cæte waa pämpa.”

⁸ Wængongui anquedo ayæ nê gocä tömengä owætadê ënê incæ nænque mä owoyömö mäniiñömö gao cæcantapa. Ayæ waodäni æmontaiya montæ gongate wæcädänimpa, ante cædinque nê godö angä beyænque nænque nangui ti näwä batimpa. ⁹ Mänii nangui ti näwante beyæ waodäni montæ gongate badäni incæte tömënäni nani wënæ wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente awädö, ante ayæ pönënamäi inäni inte ñimpo cädämaï inte Wængongui ingante waa adämaï inänitapa.

Töménäni, Wængongui cæcä beyænque mönö wæwëmämocoo pönimpa, ante wædinque Wængongui ingante pīiniquetömengä ëmōwo ante wënæ wënæ babæ ante tedewënänitapa.

¹⁰ Wængongui anquedo ayæ në gocä tömengä owætadë ënë incæ mönö guññëongä tänocä pöningä nänö aacæ tæ contaimpa gao cæcä ate tömengä awënë odeye inongä inte nänö aayömö mä mämonte bai batimpa. Woadäni nantate wædinque önonguënëwa æo pocænguënëwate wädänitapa. ¹¹ Mänömai wädäni incæte tömënäni nani wënæ wënæ cædinö ante, Ancaa wæwente awädö, ante godömenque pönënämai inäni inte ñimpo cædämai inänitapa. Wæætë nantai baate nantate wædinque Wængongui öönædë quëwëongä ingante piinte badinque wënæ wënæ babæ ante tedewënänitapa.

¹² Wængongui anquedo ayæ në gocä tömengä owætadë ënë incæ ñænæ önonga Eopadatedö nani änonga mäninonga gao cæcä ate awënë odeyeidi nænque tamönö quëwente nani ponguinö taadö ante önö tömäo amimö batimpa.

¹³ Ayæ wënæidi wentamö nani ëwocacabo mënaa go adocanque inäni iñömö weque bai inäni ta pönäni atabopa. Dadagöö önönë inö adocanque wënæ ta pongantapa. Mönö guññëongä tänocä pöningä önönë inö wacä wënæ ta pongantapa. Ayæ Wængongui beyæ në apænedömo imopa, ante në babæ apænedongä önönë inö wacä wënæ pongantapa. ¹⁴ Mäninäni wënæidi önöwocaidi inäni inte mä cædäni inänipa. Inäni iñömö tömämæ awënë odeyeidi weca añecæ godinque tömënäni inänite apænedinque, Awënë Wængongui adocanque Tömää në Cægaingä inte nänö apænte angüönæ inönte minitö godongämæ ponte guëadö guëa cæcæminimpa, ante cædänipa.

¹⁵ “Mönö Awënë nämä incæ iimaï angantapa. Aedäni. Nē awēmö ængä iñontobæ pongä bai botö adobai äna-maï inte poncæboimpa. Æyedēnō ponguingä, ante nē mönāmaï ongongä iñömö tömengä wänö cönongä bai inongä inte nänö toquinque. Edæ tömengä, Ömaabo ināmaï incæboimpa, ante ayæ, Guiññēñate wædāmaï incæboimpa, ante tömengä weocoo tömē weca ee mangä inongä ingampa,” angantapa.

¹⁶ Mänii wænæidi önöwocaidi tömämæ awënë odeyeidi inänite añecæ gote änäni eññenique awënë odeyeidi iñömö tömēnāni tontadoidi tönö Adāmaguedoö ebedeo tededö nāni añömö adoyömö godongämæ pönänitapa.

¹⁷ Ayæ Wængonguï anquedo tömangä nē gocä tömengä owætadē enē incæ woboyæ owoyömö mäniñömö gao cæcä ate öönädē inö Wængonguï tæiyæ waēmö oncönē tömengä nänö aacæ tæ contayömö mäniñömö tedepāmo yedæ tededinque, “Ñöwo iinque batimpa,” angantapa.

¹⁸ Ayæ ate yædæ yædæ näinimpa. Detæbo tæi tæi tē goyö yedæ pönī änimpa. Ayæ goinque nanguï pönī ocæ ocæ gotimpa. Waodäni inguipoga nāni quēwenganca tömanganca mäniï goinque bai wa goinque cōwē godāmaï inimpa. ¹⁹ Goinque ocæ ocæ goyonte tömēnāni nāni ñænæ quēwēñömö incæ tænguimæ tænguimæ godinque mēñömonga go adoyömonque batimpa. Ayæ wabæca nāni quēwencabo wabæca nāni quēwencabo incæ tömäo nāni quēwēñömö onconcoo acapowate bogocæ tæ gowæænimpa. Wængonguï adobai, Babidönia nāni waēmö quēwēñömö quēwēnāni wēnæ wēnæ cædänipa, ante pönente wædinque ænguï badinque, Mīni wæwenguinque impa, ante owæta biinömæ nänö piimæ eyede enē godonte bai cædinque tömēnāni inänite nanguï piinique pangantapa. ²⁰ Tömää wää tēiwænē iñömö yogæ guitimpa. Ayæ onquiyabocoo adobai dæ

Nänö Odömongainö 16:21 60 Nänö Odömongainö 17:3

bibitapæ batimpa. ²¹ Ayæ öönædë inö yoguica cöönæ bai waodäniya tæi tæi wæænimpa. Mäninca tæi tæi wææninca adocaque incæ wodo tiëë diboda tee mä ganca enca impa. Yoguica wënæ wënæ incapa, ante adinque waodäni, Mäninca mönö wënæ wënæ wæwëmämo impa, äninque Wængongui ingante püinte badinque wënæ wënæ babæ ante tedewënanitapa.

17

Onquiyængä mäincoo beyæ në towente quëwënogä

¹ Wængongui anquedoidi önompo æmæmpoque go mëa ganca inäni önompo æmæmpoque go mëa ganca owætacoo në næænäni iñönänite adocanque botö weca ponte, “Pöe, angantapa. Onquiyængä mäincoo beyæ në towente quëwënogä iñömö æpæncoo yædopäa në tæë contacä apænte nänö panguinö ante botö odömömo acæbiimpa. ² Inguipoga awënë odeyeidi incæ tömengä tönö towengadänimpa. Waodäni inguipoga quëwënanäi incæ adobai tömengä towëinënö beyæ tömengä biinömæ bete bai quidi quidi dowænte bai pönënamai cægadänimpa,” ante apænecä ëñentabopa.

³ Wængongui Önöwoca incæ botonga pö guiiyongä botö wiimonte bai iimaï atabopa. Wængongui anquedo adocä iñömö botö imote ö ænte mäo önömæca iñömö cönongä ongontabopa. Mäniñömö ongöninque botö onquiyængä babæcä bai në guiñënogäa mongænte a ongongä atabopa.

Mäningä mönö guiñënogä opatawæ ëñadongä inte ëmöwocoo tömengä baonga godämæ tömengä yewämöi ëñacä ingantapa. Mäniwocoo Wængongui ingantedö ante wënæ wënæ babæ wapiticæ äniwocoo inönimpa. Mäningä mönö guiñënogä nänö ocabocoo önompo

æmæmpoque go mæa encacä inte tömengä nänö önö-moncawæncoo önömpo tipæmpoga ëmoncacä ingantapa.

⁴ Onquiyængä iñömö tömengä weocoo awënëidi waëmoncoo nani mongæncoo tönö opatawæ ëmoncoo mongængantapa. Tömengä, Botö waëmö incæboimpa, ante oodo badöincoo tönö dicamö nani nangui godonte ænincoo tönö pededamö nani ämö mänimoncoo mongænte ingantapa. Tömengä önönempe owætadë oodo inte badöintadë quimæmë baapæ bai i eyede engapæ næængantapa. Mäningä onquiyængä quiemë nänö wænæ wænæ cæpämö nänö towente quëwënö bai mänintadë næængantapa.

⁵ Adocä onquiyængä tömengä önönemö inö ëmowo yewämöi ëmongä ingantapa. Mäniwo wë wodonte bai i incæte iimaï ante impa.

“Babidönia nani waëmö quëwëñömö i incæte onquiyængä në towengä bai impa.

Wadäni në godö towënäni wäänä bai mäningä onquiyængä ingampa.

Ayæ adobai inguipoga quëwënäni wiwa nani cæinënö ante në cädäni wäänä bai adocä onquiyængä ingampa.”

Mänömai tömengä önönemö inö yewæmonte ëmongantapa. ⁶ Wængongui quinäni ingainäni tönö Itota ingante ante apænedäni beyæ në wængainäni tömënäni wepæ bete bai mäningä onquiyængä quidi quidi dowænte bai ingä botö atabopa. Tömengä ingante adinque botö ancai guiñente wætabopa.

⁷ Ancai guiñente wæyömote Wængongui anquedo botö imote iimaï angantapa. “Quinante ancai guiñente wæbii. Mönö guiñëñongä iñömö tömengä ocabocoo önömpo æmæmpoque go mencaa encacä inte tömengä önömoncawæncoo önömpo tipæmpoga ëmoncacä inongä inte onquiyængä ingante në mongængä ingampa. Onquiyængä ingante në mongængä mönö guiñëñongä tönö

onquiyängä tömëna nänä wë wodonte ini æbänö i, ante apænebo ëñëe. ⁸ Adocä mönö guiñëongä bitö adingä iñömö wëenëñedë quëwengaingä inte ñöwo dæ angä incæte ayæ ate tadömengadænguipodë inö ææ ta poncæcäimpa. Ta pöninque tömengä nänö æmæwo ömæ ëwenguinque ingæimpa. Wængongui, Quëwenguinta, ante inguipoga badönämaï iñedë nänö yewæmongaintaa inguipoga quëwënanï tömënanï ëmöwo në yewæmönämaï inäni iñömö tömënanï iñömö mönö guiñëongä do quëwengaingä ñöwo dæ angä incæte ayæ ate pongä adinque ancai guiñente wæcædänimpa,” ante Wængongui anquedo apænecantapa.

⁹ Ayæ tömengä wæætë apænecantapa. “Mäninö ante ëñencæte ante ocai ëñënö në encacä inte ëñencæcäimpa. Mönö guiñëongä tömengä önompo æmæmpoque go mëa ocabocoo iñömö önompo æmæmpoque go mëa änanquidi bai inänipa. Mänii änanquidiboga onquiyängä täë contacä ingampa. Mänii ocabocoo adobai önompo æmæmpoque go mëa awënë odeyeidi bai inänipa. ¹⁰ Mänimpodäni iñönänite önompo æmæmpoque awënë odeyeidi inänite wido cædänitapa. Adocanque awënë odeye iñömö ñöwo aacä ingampa. Wacä awënë odeye ayæ pönämaï ingä incæte tömengä pöninque wantæ iñö ongonte aacæcäimpa. ¹¹ Önompo æmæmpoque go mëa ganca awënë odeyeidi nänï cabo iñönänite mönö guiñëongä adocä inongä incæte tömënanï beyæ ponguingä ingampa. Tömengä iñömö wëenëñedë në quëwengaingä incæ ñöwo dæ angä inongä inte tömengä nänö æmæwo ömæ ëwenguinque poncæcäimpa,” ante Wængongui anquedo apænecantapa.

¹² Ayæ tömengä wæætë apænecantapa. “Ayæ önompo tipæmpoga önömoncawæncoo bitö adimoncawæncoo iñömö önompo tipæmpoga awënë odeyeidi bai inäni incæte ayæ aadämaï inänipa. Incæte ayæ ate tömënanï

inänite änäni ate awënë odeyeidi badinque tömënäni, İımaı cædäni, ante änäni bacædänimpa. Ayæ mönö guiñëongä tönö tömënäni adoque ooda ganca godongämæ aacædänimpa. ¹³ Tömënäni adodö ante pönënäni inte, Mönö täi piñænö ante guiñëongä ingante godömö æncæcäimpa. Ayæ awënë odeyeidi inömö inte mönö, İımaı cædäni, ante në ämö imö bai mönö tömengä ingante ämö në angä bacæcäimpa.

¹⁴ “Mäninäni Wængongui Codotedo ingante guädö guëa cæcædänimpa. Incæte tömengä inömö awënëidi tömänäni Awënë inongä ingampa. Ayæ waodäni awënë odeyeidi inönänite tömengä Täiyæ Awënë Odeye inongä ingampa. İninqe tömengä täi emönongä inte tömënäni inänite gänä cæcæcäimpa. Tömengä, Botö miñæ tee empo goquimini, ante waodäni inänite aa pedinque apænte nänö në ængainäni inte tömengä miñæ cöwë ædæmö cæte tee empo godäni inänipa. Mäninäni adobai tömengä tönö godongämæ guädö guëa cæte wænonguinäni inte täi emonte gänä cæcædänimpa,” ante Wængongui anquedo apænecantapa.

¹⁵ Ayæ tömengä wæætë botö imote iımaı apænecantapa. “Onquiyængä maincoo beyæ towente quëwëongä inte æpæncoo yædopäa tä contacä abitapa. Mänii æpæncoo inömö täiyænäni waodäni bai inänipa. Wabæca näni quëwencabo wabæca näni quëwencabo incæ wadö näni tedecabo wadö näni tedecabo incæ waodäni täiyænäni inänipa. Mäninäni tömänäni mänii æpæncoo bai inänipa. ¹⁶ Ayæ onompo tipæmpoga önömoncawæncoo bai awënë odeyeidi tönö mönö guiñëongä inömö tömënäni bitö në adinäni inönäni inte onquiyængä maincoo beyæ në towente quëwëongä ingante piincædänimpa. Piininque, Tömengä ingante æmæwo ömäe ewengäimpa, ante cæcædänimpa.

Tömengä mäincoo tömancoo ö ännäni ate ömaacä inte wæyongante tömengä baö cæninque tömengä ingante æmæwo iya tancædänimpa. ¹⁷ Wængonguï, Botö angai bai iinque baganca tömännäni botö pönönö ante cæcædänimpa, ante godö cæcä beyænque mäniinäni awënë odeyeidi nani mimönë adodö ante pönënanipa. Pönëninque tömännäni godongämæ Ao äninque, Mönö guiñëongä aacæcäimpa, ante tömengä ingante, Mönö täi piñænö ante godömö ænguingä, ante godönäni ængantapa.

¹⁸ “Mäningä onquiyængä bitö adingä bai Babidönia nani waëmö quëwëñömö adobai impa. Mäniñömö awënëidi iñömö tömämæ awënë odeyeidi inänite në aadäni inänipa,” ante Wængonguï anquedo apænecantapa.

18

Babidönia nani quëwëñömö do wo ëwente batimpa

¹ Ayæ ate Wængonguï anquedo wacä inte öönädë inö wææ pongä atabopa. Tömengä täi piñængä inte nanguï angä ingä inte nämä nänö ñäö apäite ëmönö inte inguipoga iñömö ñäö apäicä atabopa. ² Tömengä nänö tedepämo inte iimaï yedæ aa pedinque,

“Babidönia nani äñömö do wo ëwente batimpa. Babidönia nani waëmö quëwëñömö i incæte do wo ëwente ba aedäni.

Badinque wënæidi nani owoyömö batimpa.

Wënæidi wentamö ewocadäni tömänäni mäniñömö tee mönincönë bai quëwënanipa.

Ayamöidi baacäidi tömänäni adobai mäniñömö wææ cæte bai owodänipa.

³ Wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo incæ tömänäni

babidöniaidi wiwa nani towëinënö beyæ

Nänö Odömongainö 18:4 65 Nänö Odömongainö 18:6

tömənäni biinömæ bete quidi quidi dowænte bai
wædänipa.

Inguipoga awënë odeyeidi incæ babidöniaidi tönö
towənänipa.

Babidönia iñömö quëwënäni nämanque ante pönente
tocæte ante mäincoo nanguï pönï ænte ëädäni
beyænque

inguipoga në godonte ænäni iñömö mäincoo nanguï pönï
ëädäni badänipa,”

ante Wængonguï anquedo aa pecantapa.

⁴ Ayæ öönæde inö wacä tedepämo tedecä ëñentabopa.

“Botö guidëmïni ëñëedäni. Mïnitö tömənäni weca
quëwëmïni incæte,

Tömənäni tönö godongämæ wënæ wënæ cædämaï in-
cæmönimpa, ante cædinque wadæ tao pödäni.

Ayæ, Wængonguï tömənäni inänite päninque mönitö
imönite pänämaï incæcäimpa, ante pönente wæd-
inque wodii winonte pödäni.

⁵ Tömənäni wënæ wënæ cædimämo iñömö cabo tï gæte
cönöninque bacoo pönï ongompa.

Incæte Wængonguï mäninäni näni wiwa cædimämo cöwë
pönente wæcampa.

⁶ Tömənäni näni pönöni bai mïnitö tömənäni inänite
adobai godoncæminimpa.

Tömənäni näni pönö cædinö beyæ mïnitö wæætë adopo
godö cædinque mempoga ganca godömenque
godö cæmïni wæcædänimpa.

Tï nämæ godönäni bete bai wædänitawo. Mïnitö wæætë
tömənäni owætadë tï nämæ adopopæ pe ñiñænte
wempo cædëninque,

mempoga pe ñiñænte wempo cædente bai cædinque
godömenque tï nämæ godömïni bete wæcædän-
impa, angantapa.

⁷Edæ tömënäni nämä incæ, Mönö ñænæmö imompa, ante pönente nanguï waëmö mäincoo äate quëwënäni iñönänite

minitö wæætë, Tömënäni ægancadö waëmö quëwënänii, ante adinque

tömënäni inänite adoganca püinte cämïni nantate wæd-
inque tömënäni wæwente quëwencædänimpa.

Mäninäni iñömö, 'Awënë odeye nänöogængä bai contate ongömompa. Edæ watapæ quëwëmö imompa.

Wii owæmpoingä bai inömö inte wæwënämai cöwë incæmöimpa,' ante önöwënenque pönente änewënänipa.

⁸Mänömainö ante në änäni inte adoque itädë iñonte tömënäni nani wæwëmämo iñontobæ pö ate nanguï wæcædänimpa.

Mäniönæ tömënäni nani wænguimämo nani wæwenguimämo nani gue ænenguimämo pö wæcædänimpa töö.

Tömënäni onconcoo gonga bæcodocæimpa.

Edæ Wængonguï Awënë iñömö Babidönia iñömö quëwënäni inänite në apænte ante pangä iñömö edæ tömengä tömää cægaingä ingampa," ante apænecantapa.

⁹Inguipoga awënë odeyeidi incæ Babidönia quëwënäni tönö towënäni inte tömënäni adobai Babidönia quëwënäni tönö nanguï waëmö mäincoo godongämæ ænte äate quëwënänipa. Iñinque Babidönia nani quëwëñömö gonga bæcododunque tëëmancoo baca baca æi adinque tömënäni wæwente Ca ca wæcædänimpa.

¹⁰Babidönia iñömö quëwënäni nanguï pönï nani wæwënö adinque awënë odeyeidi ancai guññëninque, Mäninäni tönö godongämæ wæwënämai incæmönimpa, ante gomonga a ongöninque wæcædänimpa.

Nänö Odömongainö 18:11 67 Nänö Odömongainö 18:14

“Babidönia mini waemö quëwëñömö në quëwëmini mini wëquinque ingäimpa.

Mäniñömö quëwëmini mäincoo nanguï ëate inimini inte mini wëquinque.

Wënæ wënæ cëmini iñöminite adoque ooda iñonte Babidönia mini quëwëñömö do apænte pante wo ëwente batimpa.” ante wæcädänimpa.

¹¹ Inguipoga mäincoo ænte mante në godonte ænäni iñömö, Edæ æcänö mönö godongüenencoo godonte ænguinaa. Nöwo dæ ä, ante wæwente Ca ca wæcädänimpa. ¹² Iincoo iñömö näni godongüenencoo impa. Oodo tönö padata, dica näni nanguï godonte ænincacoo tönö pededamö näni ämoncoo mä ongoncoopa. Adobaï wæmoncoo niño näni ancoo tönö awënëidi wæmoncoo näni mongæncoo ayæ teda näni ancoo tönö opatawæ incoo mä ongoncoopa. Quiwæmë ogui wawænque i mäniwæ mä ongoncoopa. Edepante бага inte näni badöincoo tönö awænque näni nanguï godonte æniwæ inte näni badöincoo mä ongoncoopa. Yaëmenta bodonte näni äni inte näni badöincoo tönö iædo näni äni inte näni badöincoo tönö mänömodo näni anca inte näni badöincoo iñömö mänincoo tömancoo mä ongoncoopa, ante wæcädänimpa. ¹³ Cäneda näni antapo tönö ogui waa öni pæcaqui, ogui waqui näni iya täimö tönö ti nä öni pæqui ayæ ogui wapæ öni pæquimæ, biinömæ tönö oguinguipæ, waemö ædina tönö todigomö mänincoo mä ongoncoopa. Cæningäidi tönö obegaidi cabayoidi tönö cabayo inte ñä cæte näni wëä godö awotocoo mä ongoncoopa. Mänincoo tömancoo mä ongoncoopa, ante wæcädänimpa. Ayæ adobaï, Waodäni incæ në cæte quëwencädänimpa, ante cæningäidi bai godongüenëmö intamompa, ante wæcädänimpa. ¹⁴ Mäninäni Babidönia quëwënäni inänite iimaï ancädänimpa.

“Quincamē ante beinente wæmīni incæ mäninca tōmanca mīnitō weca ñōwo dæ ancapa.

Mīni ēadincoo tōnō quīnō waēmō mīni māincoo iñōmō mänincoo tōmancoo ñōwo dæ ä iñique mīnitō ömæpomīni inte cōwē wæætē ænāmaī incæmīnimpa,” ante ancædānimpa.

¹⁵ Tömēnāni māniñōmō quēwēnāni iñānite māincoo nāni godōincoo beyæ nē æniñāni inte nē nanguī ēadināni incæ Babidōnia iñōmō quēwēnāni nāni wæwēnō adinque, Māniñāni tōnō godongāmæ wæwēnāmaī incæmōnimpa, ante gomonga a ongōinque ancaī guīñencædānimpa. Ayæ wæwente Ca ca wæcædānimpa.

¹⁶ Ayæ iīmaī yedæ ancædānimpa.

“Babidōnia mīni waēmō quēwēñōmō nē quēwēmīni incæ mīni wæquinque ingæimpa.

Edæ māniñōmō quēwēmīni tōmēmīni weocoo waëmoncoo nīno nāni ancoo tōnō awēnēidi waëmoncoo nāni mongæncōo tōnō opatawæncōo mānincooque mongæmīni iñinitapa.

Mīnitō, Mōnō waēmō incæmōimpa, ante oodo inte badōincoo tōnō dicamō nāni nanguī godonte ænīncoo tōnō pededamō nāni ämō māniñoncoo mongæmīni iñinitapa.

¹⁷ Incæte adoque ooda iñonte mānincoo mīni ēadincoo incæ edæ æmæwo ömæ ewente batimpa, ante nē ænte godōnāni edæ wæcædānimpa,” ante angantapa.

Æpæntibædo wipocoo nē tōö tōö cædōnāni tōnō, Wipodē nē godāni, wipodē nē cædōnāni tōnō, Wipo inte māincoo godonte ængæimpa, ante nē māo godāni tōmānāni māniñāni gomonga a ongoncædānimpa.

¹⁸ Babidōnia nāni quēwēñōmō gonga bæcododique tēēmancoo baca baca æi adinque iīmaī yedæ ancædānimpa, “Ii Babidōnia nāni waēmō quēwēñōmō

Nänö Odömongainö 18:19 69 Nänö Odömongainö 18:21

baï wayömö nāni waëmö quëwëñömö edæ dæ ampa, ante wæcædānimpa,” ante angantapa. ¹⁹ Në wæwënāni inte nāni cæï baï onguipo guidimö ænte ocaboga wo ææntodonte wææ guicadinque Ca ca wædinque iïmaï yedæ ancædānimpa,

“Babidönia nāni waëmö quëwëñömö në quëwënāni nāni wæquinque ingæïmpa.

Māniñömö æpæntibædo wipocoo në ëadāni inte tōmënāni nāni godōnincoo māniñömö quëwënāni inānite godonte æninque tōmānāni nanguï ëadāni badānitapa.

Ayæ adoque ooda iñonte Babidönia nāni quëwëñömö tōmäo æmæwo ömäe ëwente batimpa, ante ancædānimpa,” angantapa.

²⁰ Māniñö ante änāni ate, Tōmāmīni öönædë iñömö quëwëmiñi māniñömö wo ëwente i adinque watapæ tocæmiñimpa.

Wængonguï quimīni adobaï

Itota nänö në da godongaimīni tönö

Wængonguï beyæ në apænemīni tönö

mīnitö tōmāmīni māniñömö wo ëwente i adinque watapæ tocæmiñimpa.

Edæ, Mīnitö imīnite æbänö wënæ wënæ cædāni, ante adinque

Wængonguï tōmënāni nāni quëwëñömö quëwënāni inānite apænte äninque pangä ate tocæmiñimpa, ante angantapa.

²¹ Ayæ Wængonguï anquedo në tæï ëmongä iñömö dicabo nāni mö mö equinca baï ñænængade dicabo æninque æpæntibæ cæncadëmæ wo guitodōninque iïmaï angantapa.

“Māninca æpæntibæ cæncadëmæ tæï wo guitodömo guï baï

Babidönia nāni waëmö quëwëñömö

Nänö Odömongainö 18:22 70 Nänö Odömongainö 19:1

wo ewente dæ ba ate cöwë adämaï incædänimpa.

²² Ìninque, Adapate nāni ampogainö incæ ämotamini nāni angainö incæ

ööña bai nāni we we öongainö incæ todompeta nāni
ancadeca nāni we we öongainö incæ mäniñömö
cöwë ëñënämaï ingäimpa.

Quiëmë badönāni incæ nē badongaināni mäniñömö cöwë
dæ ancædänimpa.

Tömënāni nāni dicabo mö mö equinca inte cæyönāni
dicabo dadi dadi cæyedë ä bai mäniñömö cöwë wii
ëñenguinānidö anguënë.

²³ Do nāni tī wodönoincade mäniñömö cöwë tica ënënä-
maï ingäimpa.

Onquiyængä ingante nē monguingä mäniñömö cöwë dæ
ä mönāmaï inguïnānidö anguënë.

Mäniñömö mäincoo ænte mante nē godonte ænāni iñömö
inguipoga ñænænāni inte ongongadänimpa.

Ayæ idöidi yewænte bai cædinque mäniñömö quëwënāni,
Waémö mäincoo, ante wapiticæ anewënāni
beyænque wabæca nāni quëwencabo wabæca nāni
quëwencabo incæ tömänāni nāni quëwencabo oda
cæte gogadänimpa,” angantapa.

²⁴ Wængonguï beyæ nē apænegaïnāni inānite wænön-
inque mäniñömö quëwënāni incæ Wængonguï quïnāni
inānite godömenque wænönāni wængadänimpa. Edæ in-
guipoga wænönāni nē wængaināni tömänāni mäniñömö
wænönāni wænte bai ingadänimpa.

19

¹ Babidönia wo ewente ba ate öönædë iñömö waodāni
tæiyænāni adotedæ ogæ tededāni bai ëñentabopa.

“Mönö Awënë ingante watapæ apænecäimpa, ante, Ade-
doya, äninque,

Mönö Wængongui mönö imonte, Quëwencæminimpa,
ante nê Ængä inongä ingampa.

Tömengä ñäö ëmongä inongä ingampa. Ayæ tömengä täi
piñængä inongä ingampa.

² Edæ, Wængongui, Iimaï pancæboimpa, ante nänö
apænte angainö bai cædinque tömengä cöwë nö
cæte waa pangampa.

Babidönia iñömö onquiyængä maincoo beyæ nê towente
quëwëmongä bai impa. Mäniñömö quëwënanï nê
wiwa cædäni beyænque

ingui-poga quëwënanï wæætë nê wiwa cædäni badäni
adinque

Wængongui mäniñömö quëwënanï inänite apænte ante
pangantapa.

Wængongui ingante nê cædinäni inänite adodäni
wënönäni adinque tömengä wæætë tömënanï
inänite wëmongä wënanitapa,” ante änänitapa.

³ Ayæ wæætë ogæ tededinque,
“Adedoya,” änänipa.

“Mäniñömö tëëmancoo cöwë baca baca æicöompa,” ante
änänitapa.

⁴ Mäniñedë Wængongui nänö tæ containpaa tæ con-
tayongante nê aadäni nê Picænäni bæinticoatodo ganca
inäni tönö miinäni quëwënanï mënaa go mënaa inäni
iñömö ædæ wæëninque, Bitö Wængongui Awënë imidö
anguënë, äninque “Amëë, Adedoya,” ante aa pedänitapa.

⁵ Wængongui nänö tæ containpa inö tedepämo iimaï
tededinque,

“Wængongui ingante nê cæmiini inte
tömengä ingante nê guñente ëñente cæmiini iñömö
nê awënëidi imini incæ önöminique incæ minitö
tömämïni,

Mönö Wængongui ingante watapæ apænecæimpa, ante
apæneedäni,” angantapa.

Wængongui Codotedo monguingä ääemä

⁶ Ayæ adobaï waodäni tæiyænäni adotedæ ogæ ted-edäni baï ëñentabopa. Nænæ tēñabo ä baï detæbo eyequei tē baï ëñentabopa.

“Adedoya,

Mönö Wængongui Awënë Tömää nē Cægäimi inte bitö nē Awënë badinque aabipa.

⁷ Mönö watapæ pönī entawëninque waa tocäëimpa.

Edæ tömengä ingante apänedinque mönö, Bitö ñäö ëmömi ïmipa, ante angäëimpa.

Edæ Wængongui Codotedo nänö monguinö oo bacæ cæpa cæminii.

Onquiyängä tömengä ingante monguingä ïñömö, Botö nänöogängä inguingä oo poncäcäimpa, ante nämä incæ eyepæ cæte a ongongampa.

⁸ Tömengä ingante weocoo nīno nāni ancoo waëmö näämëntacoo

nänö wēñaquincoo, ante pönönäni ængä ingampa.

Wængongui quinäni nāni nö cægaincoo incæ

nīno nāni ancoo waëmö näämëntacoo baï impa.”

⁹ Ayæ Wængongui anquedo botö ïmote angantapa.

“Ïmaï ante yewämöe. ‘Wængongui Codotedo monguingä ääemä pö becädänimpa, ante wente ængä nē ponguinäni nāni toquinque.’ ” Tömengä ayæ godömenque äninque, “Mäninö Wængongui nänö nö angainö impa,” ante angantapa.

¹⁰ Ante äñongä botö tömengä önöwa inö ædæ wæän-inque tömengä ingante watapæ apäñecæte ante cæyö-mote tömengä wæætē, “Mänömaï cädämaï ïmäwe, angantapa. Botö önonque bitö baï Wængongui ingante nē cæbo ïmopa. Edæ bitö tönīñadäni Itota nänö apäñegainö nē ëñente cädäni baï botö adobaï Wængongui ingante nē cæbo ïmopa cæbii. Edæ Wængonguinque ingante ædæ wæäninque, Bitö Wængongui Awënë ïmidö angüenē, ante apäñee,” ante angantapa.

Itota godö odömongä beyænque Wængongui beyä nê apænedäni iñömö tömengä nänö apænegainö ante ewocadinque apænedänipa.

Näämænta cabayoga nê tæ contacä mongænte pongampa

¹¹ Botö ayæ ayömote öönædê wi ænete bai bayö cabayo näämænta ëñacä a ongongä atabopa. Cabayo nê tæ contacä mongænte pongä iñongante, Tömengä cöwê pönëninque nê Ædæmö Cædongä inte, Nawangä impa, ante nê Apænegaingä ingampa, ante pemonte ingampa. Wënæ wënæ cædäni inänite tömengä nö apænte ante pänongä ingampa. Ayæ guëadö guëa cædinque tömengä nê nö cædongä ingampa. ¹² Tömengä awinca gonga bæcodote bai ëmongä inte tömengä ocaboga pogantacoo encacä ingampa. Tömengäa ëmöwo yewæmonte ii incæte mäniwo tömenganque nänö ëñëwo impa. Wadäni ædö cæte ëñenguinänii. ¹³ Tömengä weocoo yacoo wepænê guipænente mongængampa. Tömengä ëmöwo iñömö, Wængongui nänö Angainö, ante pemonte ingampa.

¹⁴ Öönædê iñömö tontadoidi tömengä miñæ tee empote godänipa. Tömënäni nino nani ancoo waëmö näämæntacoo mongæninque cabayoidi näämænta ëñadäni yabæ tæ contate mongænte godänipa. ¹⁵ Cabayoga nê tæ contacä iñömö wabæca nani quëwencabo wabæca nani quëwencabo incæ waodäni inänite yaëmenca pancæte ante äninque tömengä önönê inö yaëmê tipængaa waingamê engamê ënedinque yædæ tadete ongongantapa. Tömengä iñömö nê tæiyæ awënê tömengä nempo quëwënäni inänite aacä bai adobai tömämæ quëwënäni inänite, iïmai cædäni, ante aacæcäimpa. Yowepæ ante yowecoo nani pinä pinä gäwate cæincadedê pinä pinä gäwate bai cædinque cabayoga nê tæ contacä Wængongui ængui nänö angainö beyænque iñömö tömënäni inänite piinte pancæcäimpa.

Wængongui adocanque Tömää në Cægaingä ingampa. ¹⁶ Cabayoga në tæ contacä iñömö weocoo yacooga adobai tömengä önontiya iï emöwo yewæmonte eñacampa. “Ayæ waodäni awënë odeyeidi iñönänite tömengä Tæiyæ Awënë Odeye inongä ingampa. Tömengä iñömö awënëidi tömänäni Awënë inongä ingampa,” ante pemonte ingampa.

¹⁷ Ayæ wacä Wængongui anquedo nænque cæncadëmö inö a onongä atabopa. Tömengä öönæde gämænö në cæwodäni tömänäni inänite yedæ ante aa pedinque, “Adoyömö godongämæ pöedäni. Edæ Wængongui tæiyæ ææmæ ante pö cæedäni. ¹⁸ Awënë odeyeidi incæ tontado capitäoidi incæ onguïñænäni tæi piñænäni incæ cabayoidi incæ cabayocooga inte në tæ contate godäni incæ iinäni tömänäni wænäni ate tömënäni baö cæncæte ante pöedäni. Waodäni awënë beyænque në cæte quëwënäni incæ në nämä cæte quëwënäni incæ awënëidi incæ önönänique incæ tömänäni baö pö cæedäni,” ante aa pecantapa.

¹⁹ Ayæ botö ayömö mönö guiñënogä tönö inguipoga awënë odeyeidi tönö tömënäni tontadoidi tönö adoyömö godongämæ pöninque, Cabayoga në tæ contacä ingante ayæ tömengä tontadoidi inänite mönö guëadö guëa cæcæimpa, ante cædäni atabopa. ²⁰ Incæte guëadö guëa cæyönänite tömënäni näëmæ mönö guiñënogä ingante bæi ongöninque, Wængongui beyæ në apænëbo, ante në babæ äningä ingante adobai bæi ongönanitapa. Në babæ änogä iñömö mönö guiñënogä beyænque mä pönï cæcä inongäimpa. Ininque mönö guiñënogä tömengä nänö yewæmöi në yewæmöinäni iñömö tömengä nänö emönö bai näni badöninca gäänë ædæ wææninque në apænedäni inte tömënäni në babæ änogä nänö mä cædö adinque guiñente wædinque oda cædönänipa. In-

inque mönö guiñenongä tönö në babæ änogä ayæ miina quëwëñönote atopode nani änotibæ gonga bai nani bæcodotibæ cæncadëmæ wido cædänitapa. ²¹ Tömëna miñæ pönäni inänite guiquënë cabayoga në tæ contacä tömengä önönë inö yaëmenca yædæ tadete ongöningue do wænogä wænänitapa. Ininque në cæwodäni baö ade cænänique tömänäni në wæninäni baö tömo pöni cæwëñönäni inänitapa.

20

Miido wadepo iñonte æbänö baquiï

¹ Wængongui anquedo wacä iñömö tadömengadænguipo ontatodemö wi ænequi tönö ñänömencaimë ñænämë önönempo næængä inte öönædë inö ta wæængä atabopa. ² Ta wææninque tömengä dadagöö ingante bæi ongöningue tömengä nänö miido wadepo ganca ñä cæyænte ongonguinque ante ñä cæyængantapa. Mäningä dadagöö wëenëñedë tæntæ në ingaingä inte wænæ awënë Tatäna ingacäimpa. ³ Mäningä ingante ñä cæyæninque tadömengadænguipodë wido cædinque ontatodemö wi ænequi inte tee mönedinque tömengä dæca ontatodemö ædæmö tee moncacantapa. Wodäni wabæca nani quëwencabo ayæ wabæca nani quëwencabo iñönänite tömengä, Oda cæte gocædänimpa, ante miido wadepo ganca cædämaï incæcäimpa, ante Wængongui anquedo dadagöö ingante wido cæcantapa. Mänimpodepo iinque ba ate tömengä ingante, Wantæ iñö ñimpo cæte goquingä, ante ñimpo cæcä gocæcäimpa.

⁴ Ayæ awënëidi tæ containpacoö botö atabopa. Wængongui Awënë godö angä beyænque awënëidi badinque apænte ante në änäni badinäni inte mänimpaa tæ contadäni inänitapa. Ayæ Itota ingante ante apænedinque Wængongui nänö angainö ante apænedäni beyænque

tömänäni inänite wangö tamencadäni wængadänimpa. Wangö tamencadäni wængainäni nani önöwocaidi botö ñöwo atabopa. Mäninäni iñömö mönö guiñenongä ayä pöningä ingante adinque, Bitö Wængongui Awënë bai imidö angüenë, ante apænedämaï inte ayä tömengä nänö emönö bai nani badöninca gäänë ædæ wæænte apænedämaï ingadänimpa. Ayä tömənäni nani önönemö inö nani önompo inö mönö guiñenongä ayä pöningä nänö yewæmöi yewæmönämaï ingadänimpa. Adodäni ñäni ömæmöninque adoque müido wadepo ganca Itota Codito tönö godongämæ aadänitapa.

⁵ Mäninäni täno ñäni ömæmönäni incæte wadäni guiquënë në wængainäni incæ müido wadepo iinque go ate ñäni ömæmoncædänimpa. ⁶ Täno ñäni ömæmönäni iñömö në tæiyæ waemö inäni inte nani toquinque. Edæ wadäni në wængainäni mempoga ganca nani wænguimämo iñonte mäninäni iñömö wænämaï incædänimpa. Wæætë, Wængongui qui, ante në godönäni bai tömənäni adobai, Wængongui beyæ, ante ayä, Itota Codito beyæ, ante cæcædänimpa. Ayä müido wadepo iñonte Itota Codito tönö godongämæ aacædänimpa.

Tatäna nänö æmäwo ömäe ewenguinö ante

⁷ Tadömengadænguipodë tömengä nänö tee mönecönë ñä cæyænte quëwërongä iñongante Tatäna ingante müido wadepo iinque go ate ñi cæyænäni ta gocæcäimpa. ⁸ Ta godinque tömengä inguipoga æmatæ go æmatæ go godinque Gogobæ nani ämæ ganca go Mäogobæ nani ämæ ganca gocæcäimpa. Inguipoga tömäo godinque tömengä, Wabæca nani quëwencabo ayä wabæca nani quëwencabo nani oda cæte goquimämo ante cædinque tömənäni inänite, Mönö guëadö guëa cæquinque gocæimpa, ante, Adoyömö godongämæ pödäni, ante

ancæcäimpa. Æpodänidö inänii, ante tömënäni æpæ wedeca emönaï bai täiyænäni inguinänidö angüenë.

⁹ Mäninäni bogænæ tömäo godäni bai tömënäni adobaï inguipoga tömäo gocædänimpa. Wængonguï nänö waadete quëwëñömö tömengä quinäni quëwëñömö godämæ gocædänimpa. Goyönäni öönädë inö gonga bæcodote gao wæëñonte gonte wæncædänimpa. ¹⁰ Ayæ wënæ tömënäni inänite, Oda cæte gocædänimpa, ante në cægaingä ingante Wængonguï bæi ongonte atopode näni änontibæ gonga bai näni bæcodotibæ cæncadëmæ wido cæcæcäimpa. Edæ mönö guiñenongä tönö, Wængonguï beyæ në apænebo, ante në babæ äningä tönö tömëna dobæ mänïñömö wido cæte ingadäimpa. Inique mäninäni itädë woyowotæ mänïñömö quëwente cöwë wantæpiyæ näni wæwenguïmämo ingæimpa.

Wængonguï Awënë tæ containpa näämæntapa

¹¹ Ayæ awënë tæ containpa ñænæmpa näämæntapa adinque botö mänimpaa në tæ contacä ingä adobaï atabopa. Inguipoga tönö öönæ iñömö tömengä ingante ate bai cædinque wodii godinque näna ongöñömö edæ ædömë gote dæ änimpa.

¹² Ayæ në wængainäni tömänäni awënëidi incæ önönäni que incæ mänimpa gäänë a ongönäni atabopa. A ongöñönäni mincayontacoo wataa wataa wi æmpote ongoncoopa. Ayæ mincayonta wataa Wængonguï, Quëwenguinta, ante tömengä yewæmongaintaa wi æmpote acantapa. Mänii mincayontacoo iñömö, Në wængainäni tömänäni æbänö cægainäni inänii, ante Wængonguï mänintacoo nänö yewæmongainö ante wataa wataa tömanta adinque në wængainäni näni cægai ganca, ante tömënäni inänite adoganca apænte ante pangantapa. ¹³ Ayæ æpæntibæ cæncadëmæ do wængainäni wæætë ta pönänitapa. Æmæwo wængainäni

incæ ta pönänitapa. Tömënäni nani wænte ongöñömö nê ongongainäni inte wadæ ta pönänitapa. Ta pönäni ate, Æbänö cægainäni inänii, ante adinque Wængongui adocanque adocanque nänö cægaï ganca, ante tömengä ingante adoganca apænte ante pangantapa.

¹⁴ Mäniñedë ganca ayæ baganca wænämäi quëwencædänimpa, ante ayæ, Wængainäni nani ongöñömö adobaï dæ bacæimpa, ante cædinque mönö Awënë wængainäni æmæwo nani wængaimämo tönö nani wænte ongöñömö æpæntibæ gonga bai nani bæcodotibæ cæncadëmæ wido cæcantapa. Mänintibæ mempoga ganca æmæwo nani wænguimämo bai impa. ¹⁵ Wængongui, Quëwenguinta, ante nänö yewæmongaintaa adinque, Æcänö ëmowo mänintaa yewæmönämäi i, ante adinque nê yewæmönämäi ingainäni inänite mänintibæ cæncadëmæ wido cæcantapa.

21

Inguipoga miinguiipo öönæ miïönæ

¹ Ayæ öönæ miïönæ inguipoga miinguiipo atabopa. Edæ öönæ picæönæ inguipoga picænguiipo dæ iinque batimpa. Ayæ æpæntibæ adobaï dæ änimpa. ² Ayæ godömenque botö ayömote Wængongui nänö tæiyæ waëmö quëwëñömö miï Eedotadëë nani äñömö öönädë inö ta wææ atabopa. Onquiyængä nê moncæ cæcä iñömö, Botö nänöogængä inguingä waa acæcäimpa, ante waëmö weocoo nê mongængä bai ii quëwëñömö adobaï waëmö pöni ëmö inte ta wææ atabopa.

³ Ayæ Awënë tæ containpa inö tedepämo yedæ ä ëñentabopa. “Nöwo Wængongui nänö owoquincö waodäni weca ongö iinque tömengä tömënäni tönö quëwenguingä ingampa. Tömënäni tömengä guidënäni

bacädänimpa. Ayä Wængongui incæ, Botö tömömo mīnitö Wængonguimo incæboimpa, ante tömēnāni weca ongoncæcäimpa. ⁴ Tömēnāni wēñapæ tamonte wædi tömāmæ Wængongui wadæ cæmoncæcäimpa. Māniñedē æmæwo mönō wænīmāmo incæ mönō wæwēnīmāmo incæ Ca ca mönō wædimāmo incæ nantate mönō wædimāmo incæ tömäā mānīmāmo dæ angæimpa. Edæ wēēñedē inīmāmo incæ iinque batimpa,” angantapa.

⁵ Ayä Awēñē tæ contaimpaa nē tæ contacä iīmaī angantapa. “Tömāā inīmāmo botö ñōwo miī cæcæboimpa,” angantapa. Ayä, “Mänömainö ante botö äñinö edæ nö pōni iī iinque māñinö ante wede pōnengæimpa. Mänömaī beyä bitö iīmaī ante yewæmōe,” angantapa.

⁶ Ayä tömengä wæætē botö imote iīmaī äñinque, “Dobæ iinque batimpa. Botö Tānobo ingaīmo inte Tömāmo inguimo imopa. Wēēñedē tömäā nē Badongaimo inte tömäā nē iinque Cæbo incæboimpa. Edæ nē gæwænāni, Æpæ beinēmōnipa, ante nē äñāni inānite botö æpæ tapæ quēwenguimæ önonque godōmo becädänimpa. ⁷ Tæi emonte nē gänä cædāni inānite botö māñincoo botö nē godonguincoo godōmo æncädänimpa. Ayä botö incæ tömēnāni Wængonguimo incæboimpa. Tömēnāni wæætē botö wēñænāni bacädänimpa. ⁸ Wæætē guiñente awædö, ante nē äñāni tönö nē pōnēnāmaī ināni guiquēñē, nē wīwa cædāni tönö wacā ingante nē wænōñāni guiquēñē, nē towente quēwēñāni tönö idöidi nē ināni guiquēñē, Wængongui impa, ante nāni badōninca gäänē ædæ wææninique nē apænedāni tönö nē babæ äñāni tömāñāni guiquēñē, māñināni iññōñānite atopode nāni äñontibæ gonga bai nāni bæcodotibæ incæ tömēnāni nāni wæcōñömö bacæimpa. Māñi nāni wænguimāmo iññömö mempoga ganca nāni æmæwo wænguimāmo impa,” angantapa.

Mii Eedotadëë quëwëñömö

⁹ Wængonguï anquedoidi önompo æmæmpoque go mæa ganca inäni önompo æmæmpoque go mæa ganca owætacoo waodäni iinque näni wæwenguimämocoo eyede engate intacoo në näænäni inönänite adocanque botö weca pöinque, “Pöe,” angantapa. “Wængonguï Codotedo nänöogængä në baquingä në monguingä inongante botö bitö imite odömömo acæbiimpa,” angantapa. ¹⁰ Ayæ Wængonguï Önöwoca incæ botö imote bæi ongonte bai cæyongante botö wiimonte bai iimai atabopa. Wængonguï anquedo botö imote ö ænte mäo onquiyaboga tæcædæca pöni cönongä ongonte ayömo Wængonguï tæiyæ waëmö nänö quëwëñömö Eedotadëë näni äñömö öönädë inö ta wææñonte tömengä botö imote odömongä atabopa.

¹¹ Mänii quëwëñömö Wængonguï ñäö emönongä bai apäitimpa. Ayæ dica aatapeca näni anca emö bai awocawænta bai waëmonca inimpa. Waodäni näni nanguï godonte æninca bai ñäö apäite bai Eedotadëë inimpa. ¹² Mänii quëwëñömö godämæ tæimö wææ cædi ænöwæmö ongönimpa. Ayæ wææ cædi odemoncoo inömö önompo tipæmpoga go mënemonga wææ cædinemö inimpa. Önompo tipæmpoga go mæa ganca wææ cædinemö incæ wayömö adodemonque Wængonguï anquedo adocanque a ongöñongä wayömö adodemonque Wængonguï anquedo a ongöñongante anquedoidi önompo tipæmpoga go mæa ganca ongönänitapa. Mäninemö önompo tipæmpoga go mënemonga odemoncooga idægoidi näni cabo tipæmpoga go mencabodäniya inönänite tömënäni emöwocoo yewæmonte inimpa. Wayömö odemonga adocaboque emöwo wayömö odemonga adocaboque emöwo yewæmonte inimpa. ¹³ Nænque tamönö inö mæa

go adoque odemö inimpa. Nænque wæidö inö mäa go adoque odemö inimpa. Betamonca inö mäa go adoque odemö inimpa. Adobai ämatä inö mäa go adoque odemö inimpa. ¹⁴ Mänii quëwëñömö wänömënæca mænonte wææ cæqui, ante nani ñönöncacoo inömö önompo tipæmpoga go mencaa inimpa. Mänincacoo önompo tipæmpoga go mencaa incæ Wængongui Codotedo nänö da godongainäni önompo tipæmpoga go mënaa inäni tömënäni ëmowo incæ adocanque ëmowo wacaa adocanque ëmowo wacaa yewæmonte ëñacaimpa.

¹⁵ Wængongui anquedo botö imote në apænedingä inömö tee manguimpa oodo inte badöimpa në næængä atabopa. Mänii quëwëñömö tee mancæte ante mänii wææ cædinemoncoo adobai tee mancæte ante mänii wææ cædi adobai tee mancæte ante tömengä tee manguimpa næængantapa. ¹⁶ Mänii quëwëñömö ämatä adoganca ämatä adoganca mænonte inimpa. Doyä inö betamonca inö adoganca inimpa. Tömengä mänii quëwëñömö tee manguimpa inte tee mante doyä inö ænöwæmö inö doo miido dootiento quidömetodo ganca inimpa. Ayä betamonca inömö adobai doo miido dootiento quidömetodo ganca i atabopa. ¹⁷ Wængongui anquedo waodäni nani tee mänö bai tee mangä ayongä mänii quëwëñömö wææ cædi tæinebo inö tetenta i coatodo mëetodo ganca inimpa.

¹⁸ Mänii wææ cædi aatapeca nani änonca inte mænöni impa. Mänii quëwëñömö guiquënë oodo inte awocawænta bai waëmö inte mænöni impa. ¹⁹ Mänii quëwëñömö wänömënæca mænonte wææ cæqui, ante ñönöncacoo inömö, Waëmö ëmongäimpa, ante tömënäni quincacoo nani nangui godonte ænincacoo ænte mämö ñönöncacooga bewodö bewodö cædänitapa.

Tänoca ñönöncaca aatapeca nani anca inimpa.

Nänö Odömongainö 21:20 82 Nänö Odömongainö 21:24

Waca ñönöninca guiquënë tapidoca nani anca inimpa.

Waca ñönöninca guiquënë aagataca nani anca inimpa.

Waca ñönöninca guiquënë etemënaotaca nani anca in-
impa.

²⁰ Waca ñönöninca guiquënë oöninteca nani anca inimpa.

Waca ñönöninca guiquënë codönadinaca nani anca in-
impa.

Waca ñönöninca guiquënë coditooditoca nani anca in-
impa.

Waca ñönöninca guiquënë bedidoca nani anca inimpa.

Waca ñönöninca guiquënë topatioca nani anca inimpa.

Waca ñönöninca guiquënë coditopadataca nani anca in-
impa.

Waca ñönöninca guiquënë aatintoca nani anca inimpa.

Waca tömanca guiquënë ämatitaca nani anca inimpa.

Mänimpoca inimpa.

²¹ Mänii wææ cæðinemö iñömö önompo tipæmpoga
go mënemonga iñömö pededamö nani ämö önompo
tipæmpoga go mëmonga inte mænonte inimpa. Wææ
cæðinemö incæ wææ cæðinemö incæ pededamö
adomonque adomonque inte mænöninemö inimpa.
Mänii quëwëñömö taadö ñænænö godö oodo inte
mænöwate taadö awocawænta bai waëmö inimpa.

²² Mönö Wængongui Awënë adocanque Tömää në
Cægaingä tönö Wængongui Codotedo tönö mäniñömö
cöwë ongöna ininque godongämæ quëwënäni guiquënë,
Mönö Wængongui oncönë guicæimpa, ante quinante an-
guinänii. Edæ Wængongui tæiyæ waëmö oncö mäniñömö
dæ ä atabopa. ²³ Wængongui në ñäö bai ëmönongä
inte ñäö apäiquingä bai inongäimpa. Ayæ Wængongui
Codotedo iñömö nani ti wodönoincade bai i ininque mäni
quëwëñömö iñömö nænque incæ apäicä incæ quinante
godömenque ñäö apäiqui. ²⁴ Wabæca nani quëwencabo
ayæ wabæca nani quëwencabo inänite Wængongui ængä
beyænque në quëwënäni inte mäninänique mäniñäö

apäiyömö cægoncædänimpa. Adobaï ingui-poga awënë odeyeyidi waëmoncoo nani éadincoo mäniñömö ænte poncædänimpa.

²⁵ Mänii quëwëñömö woyowotæ inämaï ingæimpa. Ìninqe mäniñömö wææ cædinemoncoo iimö iñö iimö iñö iñonte cöwë tee mönedämaï ingæimpa. ²⁶ Wabæca nani quëwencabo ayæ wabæca nani quëwencabo incæ tömënnäni waëmoncoo nani éadincoo mäniñömö ænte poncædänimpa. Mänii quëwëñömö waa quëwëñömö impa, ante waa ate apænecædänimpa. ²⁷ Quiëmë wënæ wënæ i mäniñömö cöwë guidämaï ingæimpa. Në wiwa cædäni incæ në babæ änäni incæ mäni quëwëñömö guidämaï inguinänidö angüenë. Wæætë Wængongui Codotedo, Quëwenguintaa, ante nänö yewæmöintaa në yewæmönäni guiquënë tömënnäni que guicædänimpa.

22

¹ Ayæ Wængongui anquedo botö imote önö quëwenguimæ odömongä atabopa. Mänimæ awocawænta baï waëmömæ impa. Wængongui tönö Wængongui Codotedo näna aacæ tæ containpa inö tapæmpa. ² Mäniñömö tadinque mäni quëwëñömö taadö ñænænö godö tæcæguedë inö ta gopæmpa. Mäninö æmä wedeca incæ imæ wedeca incæ awæ quëwenguïwæ pæwæ atabopa. Mäniwæ iñömö tömenca wacä apäicä iñonte wacä apäicä iñonte incapa. Ìninqe adoque wadepo iñedë önompo tipæmpoga go mëa ganca mänimpoga mäniwæ incayedë impa. Wabæca nani quëwencabo ayæ wabæca nani quëwencabo incæ mänimæca quëwënnäni tömänäni mäniwæ öñabocoo beyæ gancaæ bacædänimpa, ante ëñabocoopa. ³ Wængongui pante nänö angainö beyænque quincoomë wënæ wënæ bagatii mäninö mäniñedë dæ angæimpa. Wængongui tönö

Wængongui Codotedo nana aacæ tæ containpa mänii quëwëñömö mä ongoncæpaimpa. Tömengä ingante nê cædönäni iñömö tömengä ingante watapæ apænedinque tömengä ingante cæcædänimpa. ⁴ Tömengä awinca acædänimpa. Ayæ tömengä ëmowo tömënäni önönemö inö yewæmonte incædänimpa. ⁵ Mäniiñömö woyowotæ inämaï ingæimpa. Edæ mäniiñömö quëwënäni beyæ Wængongui Awënë nê ñäö ëmönongä inte apäiquingä inongampa. Ininque nænque ñäö apäidö incæ ti wodönoincade ënënö incæ quinante ayæ apäiquii. Ayæ mäniiñömö quëwënäni adodäni cöwë wantæpiyæ aacædänimpa.

Itota Codito oo poncæcäimpa

⁶ Ayæ Wængongui anquedo botö imote apænedinque, “Mäninö bitö ëñënö nö pönii i ininque mäninö ante wede pönengæimpa. Wængongui beyæ nê apænedönäni tömengä Önöwoca ingante ëwocadinque apænedänipa. Tömënäni nani nê ëwocadongä Wængongui Awënë iñömö tömengä anquedo ingante apænedinque, Bitö botö imote nê cædönäni weca godinque, Æbänö oo pönii baquimpa, ante odömömi acædänimpa, ante da pönongä pongantapa,” ante botö imote apænecantapa.

⁷ Itota Codito, “Aedäni. Botö oo ocæ ëmænte ponguimo imopa. Ii mincayontaa Wængongui beyæ apænedinque nani yewæmonte angainö ante nê ëñente cædäni iñömö nani toquinque,” ante apænecantapa.

⁸ Botö Wäömo inömo imopa. Mäninö Wængongui anquedo nänö äninö ante nê ëñënimö inte botö mänii tömengä nänö odömöninö ante nê adimo inömo imopa. Wængongui anquedo angä ëñëninque ayæ odömongä adinque botö nê odömöningä önöwa inö ædæ wæante tömengä ingante watapæ apænecæte ante cætabopa.

⁹ Cæyö mote tömengä wæætë, “Mänömaï cædämaï imäwe, angantapa. Botö önonque bitö bai Wængongui ingante në cæbo imopa. Ayæ bitö töninädäni Wængongui beyæ në apænedönäni tönö ii yewæmöntaa näni angainö ante në ëñente cædäni tönö botö tömënäni bai adobai Wængongui ingante në cæbo imopa cæbii. Edæ Wængonguinque ingante ædæ wææninqe, Bitö Wængongui Awënë adobique imidö anguënë, ante apænee,” angantapa.

¹⁰ Wængongui anquedo godömenque botö imote iimaï angantapa. “Edæ mänömaï baquiönæ oo pönï ingæimpa cæbii. Ii yewæmöntaa Wængongui beyæ apænedinque näni angainö ante bitö wë wodönämaï inte do apænee.

¹¹ Në wënæ wënæ cædönäni inänite ee abi godömenque wënæ wënæ cæcædänimpa. Tömënäni näni pönënö wentamö bai në entawënäni inänite ee abi godömenque näni pönënö wentamö bai entawencædänimpa. Në nö cædäni inänite ee abi godömenque nö cæte quëwencædänimpa. Në tæiyæ waëmö entawënäni inänite ee abi godömenque tæiyæ waëmö entawencædänimpa.”

¹² Itota Codito, “Aedäni. Botö oo ocæ ëmænte ponguimo imopa. Ocæ ëmænte pöninqe botö tömömö godömo näni æguincoo, ante næænte ponguimo imopa. Tömänäni æbänö cædänii, ante adinqe botö tömënäni näni cægai ganca ante adoganca godömo æncædänimpa. ¹³ Botö Täno bo ingaïmo inte Tömämo inguimo imopa. Tömää badönämaï iñedë botö Do Quëwengaïmo imopa. Ayæ tömäa iinqe bayedë incæ botö Ayæ Pönï në Quëwëmo incæboimpa. Wëenëñedë tömäa në Badongaïmo inte tömäa në linque Cæbo incæboimpa.”

¹⁴ Weocoo yamonte bai mimönë në mënongate inäni iñömö tömënäni näni toquinque edæ mäniï quëwëñömö wææ cædinemö iñömö go guiquinäni inänipa. Go guid-

inque tömënäni quëwenguïwæ quëwenguinca bequïnäni inänipa. ¹⁵ Wiwa cædäni guiquënë mänii quëwëñömö yabæque iñömö ongonte wæquïnäni inänipa. Idöidi në inäni, në towente quëwënäni, wacä ingante në wænönäni yabæque ongönänipa. Wængonguï impa, ante näni badöinca gäänë ædæ wææninqe në apænedäni, në babæ änäni tönö, Babæ äinëmönipa, ante në änäni tönö tömënäni tömänäni mänii quëwëñömö yabæque iñömö quëwenguïnäni inänipa.

¹⁶ “Botö Itotabo ingaïmo ïmopa. Mäninö botö angainö ante nö impa, ante botö ïmote godongämæ näni pönenca-bodäni tömänäni inänite apænecä ëñencædänimpa, ante cædinque botö do botö anquedo ingante minitö weca da pönömo pongantapa. Botö docä Awënë Dabii nänö Wæmæncoo ingaïmo inte adobaï nänö Pæïmo inömo ïmopa. Botö wadaamö bai ñäö bayö apäimö bai ïmopa.”

¹⁷ Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö Wængonguï Codotedo nänöogængä näni änogä, “Pöedäni,” änapa. Äñöna tömënäni tömäna inate në ëñënäni inte adobaï, “Pöedäni,” ancædänimpa, ämopa. Në gæwænte inäni tömänäni pö becædänimpa, ämopa. Në beinënäni iñönänite, Minitö quëwenguïmæ, ante önonque pönonguïmæ incæ pö ænte becæminimpa, ante ämopa.

¹⁸ ïi yewæmöintaa Wængonguï beyæ në apænedäni näni angainö ante në ëñënäni tömänäni inänite, Ee aedäni, botö wææ ämopa. Edæ mäninö näni angainö ante godömenque wadö änäni inänite Wængonguï pancæcäimpa. ïi yewæmöintaa quïëmë näni pante wæwenguincoo, ante yewæmonte adinque Wængonguï në wadö änäni inänite mänincoo bai godömenque pancæcäimpa. ¹⁹ Ayæ ïi yewæmöintaa Wængonguï beyæ në apænedäni näni angainö incæ pancadea æninqe në

wää godonte bai cädäni inänite Wængongui quëwen-
guiwäë quëwenguinca godönämaï incäcäimpa. Tömengä
adobai, Botö tæiyäë waémö quëwëñömö mänñömö gui-
idämaï incämïnimpa, ante ancäcäimpa. Mänñi quëwen-
guiwäë ante mänñi quëwëñömö ante ïi yewämöintaa
yewämönte impa.

²⁰ Mänñö ante, Nö impa, ante në apäncä ïñömö
tömengä ïñömö, “Ao, botö oo ocä ëmænte ponguïmo
ïmopa,” angantapa. Äñongante botö,

Mänömaï baquinö angüënë, ante, Amëë, äninque,
Awënë Itota pöe, ämopa.

²¹ Awënë Itota Wængongui nänö guidënäni inänite
waadete godö cäcäcäimpa. Mänömaï baquinö angüënë,
ante botö, Amëë, ante mäninque ämopa.

Wængongui nänö Apænegainö
New Testament in Waorani (EC:auc:Waorani)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waorani

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waorani [auc], Ecuador

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waorani

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

